

Zaključno vsebinsko in finančno letno poročilo posrednega proračunskega uporabnika leto 2021

1. del Vsebinsko poročilo

Polni naziv javnega zavoda:

KNJIŽNICA dr. TONETA PRETNARJA

Naslov (sedež):

BALOS 4, 4290 TRŽIČ

Davčna številka:

93811403

Podračun EZR št.:

01331-6030380647

UJP KRANJ

Šifra proračunskega uporabnika:

38067

Matična številka:

1451120

Šifra dejavnosti:

91.011

Telefon, mobilni telefon:

04-59-23-883

Faks:

04-59-23-881

Elektronska pošta:

siktr@trz.sik.si

Spletna stran:

www.knjiznica-trzic.si

Odgovorna oseba in funkcija:

Marinka Kenk-Tomazin
direktorica

Tržič, januar, februar 2022

Vsebina

1. PREDSTAVITEV KNJIŽNICE DR. TONETA PRETNARJA	7
1.1. Tradicija knjižnične dejavnosti v Trziču	7
1.2. Knjižnična dejavnost – poslanstvo in vizija.....	8
1.2.1. Poslanstvo	8
1.2.2. Vizija.....	8
1.2.3. Naloge.....	9
1.2.4. Merljivost ciljev	10
1.3. Vodstvo knjižnice in organi upravljanja.....	10
1.4. Pravne podlage.....	11
1.5. Akti knjižnice.....	11
2. UVOD V ZAKLJUČNO VSEBINSKO POROČILO ZA LETO 2021.....	12
3. KNJIŽNIČNA ZBIRKA 2021	12
3.1. Obseg knjižnične zbirke	12
3.1.1. Enote / izvodi.....	12
3.1.2. Naslovi	13
3.1.3. Lokacija gradiva	13
3.2. Prirast knjižnične zbirke.....	14
3.2.1. Prirast v celoti.....	14
3.2.1.1. Prirast enot gradiva po načinu pridobitve.....	14
3.2.1.2. Prirast enot v razmerju otroci : odrasli.....	14
3.2.1.3. Prirast enot v razmerju strokovno gradivo : leposlovje	14
3.2.1.4. Prirast po oddelkih oziroma po inventarnih knjigah	14
3.2.2. Prirast z nakupom.....	14
3.2.2.1. Načrt nakupa	14
3.2.2.2. Realizacija nakupa – sredstva	15
3.2.2.3. Realizacija nakupa – enote, naslovi.....	16
3.2.2.3.1. Nakup gradiva – enote (brez e-knjig)	16
3.2.2.3.2. Nakup gradiva - naslovi	17
3.2.2.3.3. Nakup gradiva - razmerje enote : naslovi.....	17
3.2.3. Odpis.....	17
3.2.4. Prirast zbirke 2021.....	18
4. OBISK	18
4.1. Obisk v celoti	18

4.1.1. Obisk za izposojno novega gradiva	19
4.1.2. Obisk dejavnosti, dogodkov	20
4.1.3. Fizični obisk knjižnice	20
5. IZPOSOJA	20
5.1. Izposoja v celoti	20
5.1.1. Izposoja gradiva na dom	21
5.1.1.1. Podaljševanje izposoje	21
5.1.1.2. Izposoja gradiva na dom – odrasli : otroci, mladina	22
5.1.2. Izposoja e-knjig in zvočnih knjig	22
6. UPORABNIKI, ČLANI	22
6.1. Člani	22
6.1.1. Aktivni člani	22
6.1.2. Novo vpisani člani	23
6.2. Uporabniki	24
7. POTUJOČA KNJIŽNICA OZ. BIBLIOKOMBI	24
8. PROGRAM – DEJAVNOSTI, PRIREDITVE	25
8.1. Spodbujanje branja, vzgoja bralne kulture in uporaba knjižnice – načrtovano	25
8.2. Realizacija dejavnosti za odrasle	27
8.2.1. Literarni večeri - predstavitev knjig in avtorjev	28
8.2.1.1. Večer z Ano Praznik	28
8.2.1.2. Plan B : pionirji boja s podnebno krizo in prihodnost mobilnosti	28
8.2.1.3. Aljoša Bagola: Kako izgoreti : - - - in vzeti življenje v svoje roke	28
8.2.1.4. Michelangelo: velikan: 500 let	29
8.2.1.5. Pogovor z akademskim slikarjem Jožetom Trobcom	29
8.2.1.6. Marko Radmilovič: Kolesar	29
8.2.1.7. Petra Pogorevc: Rac – biografski roman o življenju Radka Poliča	29
8.2.1.8. Izbrane pesmi Mata Mežka Moje mesto Tržič	29
8.2.1.9. Erica Johnson Debeljak: Devica, kraljica, vdova, prasica	30
8.2.2. Potopisna in druga predavanja	30
8.2.2.1. Lahkih nog naokrog: Černobil in Belorusija	30
8.2.2.2. Po Južni Ameriki s kolesom	30
8.2.2.3. Filipini – dežela prijaznih ljudi	30
8.2.2.4. Kakšen bo slovenski gozd prihodnosti?	30
8.2.3. Bralna značka za odrasle, 9. sezona	31

8.2.4. Promocija gradiva	31
8.2.4.1. Dom Petra Uzarja – predvajanje filmov (Filmski portreti ZKO Tržič).....	31
8.2.4.2. Filmska značka in Filmski vikend paket 2021/2022	32
8.2.4.3. Kvizi v domu starejših občanov	33
8.2.5. Obeležimo posebne dneve knjig, knjižnic	33
8.2.5.1. Po knjižnici se mesto pozna - 60 let Knjižnice dr. Toneta Pretnarja.....	33
8.2.5.2. Noč knjige (23. 4. 2021): Knjige, ki ostajajo z menoj.....	36
8.2.5.3. Teden slovenskih knjižnic (15. - 20. november)	36
8.2.5.4. Praznični decembrski večer	37
8.2.6. Digitalno je realno je normalno	38
8.2.6.1. Individualna izobraževanja	38
8.2.6.2. Skupinska izobraževanja.....	38
8.2.6.3. Digitalno = realno = normalno 2021.....	39
8.2.7. Domoznanstvo.....	42
8.2.7.1. Domoznanski september.....	42
8.2.7.2. Predstavitev revije Kronika: Iz zgodovine Tržiča	44
8.2.7.3. Skrita pričevanja o potresu leta 1348 v slovenskih deželah.....	44
8.2.7.4. Zgodbe o Tonetu	44
8.2.7.5. Obrazi slovenskih pokrajin	44
8.3. Realizacija dejavnosti za otroke.....	45
8.3.1. Spodbujanje branja skozi kvize.....	46
8.3.1.1. Spomladanski praznični kviz Od fig do potic	46
8.3.1.2. Magični Potterjev kviz	46
8.3.1.3. Prebrisan Kekčev kviz	47
8.3.2. Praznovanje 60-letnice Knjižnice dr. Toneta Pretnarja z otroki	47
8.3.2.1. Fotografski natečaj Mladi in knjiga.....	48
8.3.3. Gledališke predstave	49
8.3.3.1. Pikina velika pustolovščina	49
8.3.3.2. Mala murska deklica.....	49
8.3.4. Poletavci in NajPoletavci 2021	49
8.3.5. Beremo skupaj.....	51
8.3.5.1. Branje v podaljšanem bivanju prve triade.....	51
8.3.5.2. Nacionalni mesec skupnega branja : dopoldanski bralni maraton	52
8.3.5.3. Zlate hruške – Vrtec Tržič	52

8.3.5.4. Rastem s knjigo.....	52
8.3.5.5. Družinsko branje.....	53
8.3.5.6. Pravljične rokodelnice 2021	53
8.3.6. Digitalno je normalno je realno.....	53
8.3.7. Novo v programu.....	53
8.3.7.1. Drzni.si	53
8.3.7.2. Lov na zaklad: Po tržiških literarnih sledih	56
9. PRIMERJALNI PODATKI	56
9.1. Nakup gradiva.....	56
9.1.1. Sredstva za nakup – primerjalno po letih.....	56
9.1.2. Nakup gradiva - primerjava s predhodnim letom in primerjava plan : realizacija 21	56
9.2. Obisk.....	56
9.2.1. Obisk - primerjava s predhodnim letom in primerjava plan : realizacija 21	57
9.3. Izposoja.....	57
9.3.1. Izposoja - primerjava s predhodnim letom in primerjava plan : realizacija 21	57
9.3.2. Izposoja na dom - primerjava gradivo za odrasle/gradivo za otroke in primerjava s predhodnim letom	57
9.4. Uporabniki in člani.....	57
9.4.1. Uporabniki	57
9.4.2. Člani - primerjava s predhodnim letom in primerjava plan : realizacija 21	58
9.4.3. Člani knjižnice - primerjalno po letih.....	58
9.4.4. Gibanje aktivnih in novih članov po kategorijah in primerjalno s predhodnim letom.....	58
9.5. Program: dejavnosti, prireditve.....	59
9.5.1. Vse dejavnosti primerjalno s predhodnim letom.....	59
9.5.2. Objave in ogledi in sledilci knjižnice na družbenih omrežjih	59
9.5.2.1. Primerjava uspešnosti Knjižnice dr. Toneta Pretnarja na družbenih medijih z ostalimi knjižnicami na Gorenjskem	60
9.5.3. Program za odrasle.....	60
9.5.3.1. Primerjalno plan : realizacija po vrsti dogodkov	60
9.5.4. Dejavnost za otroke.....	61
9.5.4.1. Primerjalno plan : realizacija po vrsti dogodkov	61
9.5.4.2. Primerjalno s predhodnim letom – število dogodkov za otroke, obisk.....	61
9.6. Primerjalni podatki po letih.....	61
9.6.1. Primerjalni podatki po letih v številkah.....	61
9.6.2. Primerjalni podatki po letih – indeksi.....	62

10. INFORMIRANJE	63
11. IZOBRAŽEVANJE.....	63
12. KADRI IN IZRABA UR	64
12.1. Kadri.....	64
12.2. Izraba ur.....	64
12.3. Prostovoljci	65
12.4. Družbeno koristno delo.....	65
13. SODELOVANJE Z OKOLJEM	65
14. INVESTICIJE, INVESTICIJSKO VZDRŽEVANJE, OPREMA IN KNJIŽNIČNO GRADIVO, KOMUNIKACIJE, JAVNA NAROČILA	66
15. ZAKLJUČEK	66
15.1. Novosti v letu 2021.....	67
15.2. Na razpolago občanom.....	67
15.3. Ustanovitelj	68
15.4. Sklep	68

1. PREDSTAVITEV KNJIŽNICE DR. TONETA PRETNARJA

Knjižnica je javni zavod in kot taka zavezana, da izvaja javno službo na področju kulture, ki se v okviru posebne javnopravne ureditve izvaja v javnem interesu in katere namen ni ustvarjanje dobička.

1.1. Tradicija knjižnične dejavnosti v Trziču

Začetki knjižničarske dejavnosti v Trziču segajo v leto 1863 (159 let nazaj), ko je takratni kaplan Jurij Drnovšek ustanovil prvo knjižnico s slovenskimi knjigami na tem področju - odprl je farovško knjižnico za tržiško javnost. Potem so bile še učiteljske knjižnice, društvene knjižnice, šolske knjižnice, sindikalne ... v skladu s politiko, ki je narekovala takšne in drugačne oblike. Do leta 1961 je pod okriljem Delavsko prosvetnega društva Svoboda v prostorih na Partizanski ulici št. 4 delovala Ljudska knjižnica.

20. junija 1961 je v skladu s pripravljenim Zakonom o knjižničarstvu (Uradni list RS, 1961, št. 26) Občinski ljudski odbor Trzič z odločbo št. 02-09-13/1-61 ustanovil Občinsko ljudsko knjižnico ter z aktom o ustanovitvi določil tudi njene naloge. Knjižnica dr. Toneta Pretnarja je naslednica le-te.

Knjižnica je dobila svoje prostore v občinski stavbi na Trgu svobode 18. S sklepom št. 022-3/62-2 z dne 18. 2. 1965 je bila občinska ljudska knjižnica imenovana za matično knjižnico. V knjižnici je prva leta delala ena strokovna delavka.

Kot prvi potujoči knjižničar se šteje Tone Pretnar, ki je v šestdesetih letih 20. stoletja še kot študent tovoril knjige v kovčkih po okoliških vaseh. 12. maja 1975 pa se je s kombijem začela pot potujoče knjižnice, sprva je obiskovala 10 naselij, leta 2021 je obiskovala 18 krajev in ima 26 postajališč. S sklepom Sveta zavoda je bila premična zbirka v Domu Petra Uzarja oziroma izposoja tam dodeljena kot izposojevališče potujoči knjižnici.

1971 je knjižnica začela z bibliopedagoško dejavnostjo za otroke: ure pravljic, literarna srečanja z mladinskimi avtorji, ure knjižne in knjižnične vzgoje: vrtec na obisku, razred na obisku.

Literarni večeri za odrasle, predstavitve knjig in avtorjev – tudi od samih začetkov.

9. 4. 1974 je skupščina občine Trzič izdala odločbo št. 022-01/74-2, s katero je bil ustanovljen Zavod za kulturo in izobraževanje Trzič, ki je združil Delavsko univerzo, Trziški muzej in Občinsko ljudsko knjižnico v eno delovno organizacijo.

Po 16-tih letih, 1977, se iz občinskih prostorov (67 m²) knjižnica preseli v Dom družbenih dejavnosti na Balos 4 na 239 m². Pridobi ločen oddelek za mlade, čitalnico, skladišče in splošnoizobraževalni oddelek. Na tej lokaciji je 45 let.

1992 prve organizirane počitniške otroške delavnice, od leta 2010 se izvajajo v času počitnic med šolskim letom, ne pa več poleti.

Leta 1993 se je tržiška knjižnica preimenovala v Knjižnico dr. Toneta Pretnarja.

Od marca 2000 knjižnica deluje kot samostojni javni zavod.

Na podlagi 3. člena Zakona o zavodih (Uradni list RS, št. 12/91, Uradni list RS, št. 17/91-I, 55/92, 13/93, 66/93, 45/94-odl US, 8/96 in 36/00), 20. in 73. člena Zakona o knjižničarstvu (Uradni list RS, št. 81/01 in 96/02), 26. in 135. člena Zakona o uresničevanju javnega interesa za kulturo (Uradni list RS, št. 96/02) in 16. člena statuta Občine Trzič je Občinski svet Občine Trzič na 5. seji dne 26. 6. 2003 sprejel Odlok o ustanovitvi javnega zavoda Knjižnica dr. Toneta Pretnarja (Uradni list RS, št. 73/03) in s tem uskladił ustanovitveni akt z novo zakonodajo.

1.2. Knjižnična dejavnost – poslanstvo in vizija

Vsebinski okvir dela splošne knjižnice je določen v 2. in 16. členu Zakona o knjižničarstvu (Uradni list RS 87/2001), v podzakonskih aktih in kot jih določajo Strokovna priporočila in standardi za splošne knjižnice (za obdobje 2018–2028).

Knjižnica dr. Toneta Pretnarja je povezana v enoten knjižnično-informacijski sistem - je članica COBISS-a (vzajemnega knjižnično informacijskega sistema in servisa) in kot taka posreduje aktualne informacije iz lastnega fonda in obenem informacije o dostopnosti gradiva v vseh slovenskih knjižnicah. Knjižnica deluje na Balosu 4 s splošnim oddelkom, kamor sodi tudi strokovno gradivo v večnamenskem prostoru, oddelkom za mladino in čitalnico. Potujoča knjižnica - bibliokombi - obiskuje 18 krajev v občini in stoji na 26 –ih postajališčih, oskrbovanje premične zbirke knjig v Domu Petra Uzarja je eno od njih. Od leta 2012 ima posebno zbirko, Pretnarjevo spominsko sobo, z zapuščino 2.355 knjig osebne knjižne zbirke dr. Toneta Pretnarja, največ gradiva je v poljskem jeziku. Knjižnica ima razvito medknjižnično izposajo, s katero svojim bralcem priskrbi gradiva, ki jih sama nima, iz drugih knjižnic.

Svojim članom in drugim obiskovalcem knjižnice omogoča iskanje po internetu. Izvaja informacijsko-računalniško opismenjevanje otrok in odraslih. Dopolnjuje in gradi knjižnični fond (zbirko gradiva) v skladu s standardi in predpisi. Izvaja bibliopedagoško dejavnost za otroke s ciljem širjenja bralne kulture, vzgajanja bralcev, za uporabo knjige in knjižnice ter informacijsko opismenjevanje. Pripravlja številne dogodke za odrasle, predstavitve gradiva, avtorjev, izvajalcev, s ciljem izobraževati in širiti bralno kulturo.

Gradi domoznanski oddelok z namenom varovanja pisne kulturne dediščine: zbira in obdeluje gradivo, ki se nanaša na Tržič in Tržičane, ki nastaja v Tržiču, katerega avtorji so Tržičani ...

1.2.1. Poslanstvo

Poslanstvo knjižnice upošteva sodobno mednarodno bibliotekarsko stroko in nacionalno strokovno dogovorjeno poslanstvo splošnih knjižnic. Pri tem stremimo:

- postati središče za čim večjo dostopnost knjižničnega gradiva in informacij,
- povečevati svojo aktivno vlogo pri vseživljenjskem razvijanju bralne kulture,
- prispevati k razvoju demokratičnega mišljenja in visokih meril sodobne informatizirane družbe,
- prispevati h kulturni in socialni funkciji v smislu izenačevanja izobraževalnih, informacijskih, socialnih in drugih zmožnosti prebivalcev našega okolja,
- povečevati skrb za ohranjanje lokalne pisne kulturne dediščine.

Vse to podpira

1. povezanost slovenskih splošnih knjižnic v enoten knjižnično informacijski sistem, ki se zagotavlja z vzajemno bibliografsko bazo podatkov (cobib) in servisom (cobiss), osrednjih območnih knjižnic, Združenja splošnih knjižnic, NUK-a, stanovskih združenj (DBG in ZBDS),

kar zagotavlja

2. uveljavljanje uspešnosti knjižnice kot koristi/pridobitev za uporabnika. Knjižnica naslavlja določeno uporabnikovo potrebo, vpliv knjižničnih storitev na uporabnika se kaže tako, da posameznik doseže spremembo, napredek v svojem znanju, veščinah, odnosu, vedenju ali statusu, h kateri prispevajo storitve knjižnice,

3. prizadevanje, da knjižnica s svojim ciljnim delovanjem prispeva k uresničevanju vizije lokalne skupnosti, ker pozna lokalno okolje in izzive lokalne skupnosti, kar temelji na analizi potreb.

1.2.2. Vizija

Pri udejanjanju poslanstva nas vodi usmeritev v **odličnost** tako, da bomo prepoznani in uveljavljeni po:

- prispevku k vseživljenjskemu učenju in ustvarjalnosti, posebej prispevku k povečevanju bralne pismenosti,
- zagotavljanju enake možnosti dostopa in uravnoteženosti razpoložljivih virov ter tako ustvarjanju zaupanja in vključenosti obstoječih in novih, potencialnih uporabnikov knjižnice, še posebej pa otrok in mladine, starejših ter tistih, ki zaradi različnih razlogov, tudi socialno ekonomskih, niso del (dnevne) migracije,
- knjižnici kot fizičnem prostoru – kjer je v ospredju uporabnik s potrebami, ki jih od njega zahtevajo nenehne spremembe v družbi. Tako bomo kot sodobna splošna knjižnica za lokalno skupnost njena dnevna soba, prostor srečevanj, druženja, (vseživljenjskega) učenja, omogočali socialno vključenost, medgeneracijska srečanja ... in varen fizični javni prostor,
- knjižnici kot virtualnem prostoru, saj je zaradi razvoja informacijske tehnologije čedalje pomembnejša virtualna knjižnica in delovanje v različnih družabnih omrežjih,
- knjižnici kot aktivnem dejavniku v družbenem okolju s krepitvijo obstoječih in vzpostavljanjem novih partnerstev,
- prilagodljivosti, odzivnosti glede na potrebe v lokalni skupnosti ter izkoriščanju priložnosti v negotovem okolju (razvoj, ko/da v pravem trenutku zgrabimo pravo stvar),
- razvijanju strokovne usposobljenosti in kompetentnosti zaposlenih,
- prizadevanju in aktivnostih za zagotovitev novih, sodobnih knjižničnih prostorov – nove knjižnice.

1.2.3. Naloge

Poslanstvo in vizijo uresničuje skozi svoje naloge v teh oblikah:

- interno delo s knjižničnim gradivom (nabava, vnos v bazo podatkov, oprema gradiva, urejanje periodike, pospravljanje gradiva, odpisovanje in izločanje gradiva ...),
- izposoja gradiva (v matični knjižnici, na bibliokombiju (oskrbuje tudi DPU), Knjiga na dom),
- medbibliotečna izposoja,
- literarna srečanja, predstavitve knjig in razstave, delavnice, predavanja,
- bibliopedagoško delo (vrtec, razred na obisku, ure pravljič, počitniške delavnice, knjižnica na obisku),
- sodelovanje s šolskimi knjižničarji, učitelji in z vzgojiteljicami pri različnih projektih,
- domoznanska dejavnost (zbiranje in obdelava domoznanskega gradiva) - izraža se v gradnji domoznanske zbirke, ki je tudi prostorsko ločena od zbirk v prostem pristopu,
- publiciranje, založništvo, mentorsko delo študentom bibliotekarstva, vključenim v program javnih del, osebam, ki opravljajo delo v splošno korist ...,
- stiki z javnostmi (obveščanje medijev o dogajanju v knjižnici),
- sodelovanje z drugimi inštitucijami (z drugimi knjižnicami po Sloveniji, z založbami, s šolami, vrtci, Centrom za socialno delo, Varstveno delovnim centrom Kranj – enoto Tržič, Društvom diabetikov Tržič, Klubom tržiških študentov, ZKO, JSKD OI Tržič, z Društvom slovensko poljskega prijateljstva, Filozofsko fakulteto, Kulturnim društvom tržiških likovnikov, Foto klubom Tržič...),
- izobraževanje uporabnikov: za čim bolj samostojno uporabo e-portala Moja knjižnica, Cobiss opaca, podatkovnih baz Obrazi slovenskih pokrajin, Kamre, informacijsko računalniško opismenjevanje.

Svoje storitve izvaja za Občino Tržič. Na površini 155.4 km² živi 15.054 prebivalcev (1. 1. 2021). Prebivalci žive v 35 naseljih, največje naselje je Tržič, ki ima okoli 4.000 prebivalcev.

Zbirka gradiva, ki jo knjižnica gradi postopoma skozi vsa leta delovanja, je njeno temeljno bogastvo. Nakup gradiva, obdelava, strokovna postavitev ... se izvajajo v skladu z Zakonom o knjižničarstvu (Uradni list RS št. 87/01, 96/02 in 92/15 - Zknj-1), Normativi in standardi za splošne knjižnice, Uredbo

o osnovnih storitvah knjižnice (Uradni list RS št. 29/2003), v skladu z bibliotekarsko stroko, katere strategijo in razvoj usmerjajo Oddelek za izobraževanje, razvoj in svetovanje ter Oddelek za raziskave v Narodni in univerzitetni knjižnici, Inštitut informacijskih znanosti v Mariboru, Združenje splošnih knjižnic.

Gradnja zbirke in izposoja gradiva je namenjena lokalnemu okolju (in širše) ne glede na raso, spol, starost, versko ali politično pripadnost.

Skozi gradivo in predstavitev gradiva v številnih različnih oblikah obknjižnične dejavnosti skrbi za izobraževanje, informiranje, splošno razgledanost občanov in zmanjšuje socialni razkorak med revnimi in bogatimi ter vzgaja za aktivno državljanstvo. Med seboj povezuje mnoge generacije, skrbi za medgeneracijsko sodelovanje.

Knjižnica kaže močan interes za odpiranje v lokalno skupnost in sodelovanje z javnimi ustanovami, društvi, krajevnimi skupnostmi, posamezniki.

1.2.4. Merljivost ciljev

Parametri za spremljanje doseganja ciljev obiska, izposoje, članstva, so statistike, pridobljene iz Cobiss3. Rezultati se številčno, v odstotkih in indeksih primerjajo glede na plan in na realizacijo tekočega leta ter primerjalno s predhodnim letom.

Primerjave med rezultati v letu 2020 in 2021 in med planiranimi in doseženimi rezultati v letu 2021 so podane posebej v poglavju 9.

Knjižnica je zavezana k oddaji vsakoletnih poročil:

- Poročilo o izvedenem nakupu/prirastu gradiva na Ministrstvo za kulturo,
- Letno poslovno poročilo o doseženih ciljih in rezultatih dela – računovodski in programski del Svetu zavoda, ustanovitelju Občini Tržič, AJPEŠ,
- Meritve o delu slovenskih knjižnic na NUK,
- Poročilo o delu slovenskih potujočih knjižnic Sekciji za potujoče knjižnice pri ZBDS,
- Meritve izpolnjevanja pogojev za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe (RAZVID) v NUK.

1.3. Vodstvo knjižnice in organi upravljanja

Knjižnico od 18. decembra 2010 vodi direktorica Marinka Kenk-Tomazin, univ. dipl. bibliotekarka, ki opravlja naloge poslovnega in strokovnega direktorja knjižnice.

Svet knjižnice v sestavi 2020 - 2024:

predstavniki zaposlenih delavcev:

Sabina ŠOLAR,

Aleš AHČIN,

Andreja ŠTEFE,

predstavniki strokovne in zainteresirane javnosti:

Tanja AHAČIČ, predsednica

Dina PINTARIČ,

Tatjana ŽAGAR,

predstavniki ustanovitelja:

Marija FRANTAR

Drago GORIČAN,

Miha GROS.

1.4. Pravne podlage

(zakonske, pravne in vsebinske podlage kot izhodišča za delovanje zavoda)

- Zakon o zavodih (Ur. l. RS 12/91, 8/96),
- Zakon o knjižničarstvu (Ur. l. RS št. 87/01, 96/02) in Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o knjižničarstvu (ZKnj-1A) (Ur. l. RS, št. 92/15),
- Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo (ZUJIK) (Ur. l. RS št. 77/07 in spremembe in dopolnitve 56/08, 4/10, 20/11, 111/13, 68/16, 61/17)
- Uredba o osnovnih storitvah knjižnic (Ur. l. RS št. 29/03),
- Pravilnik o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe (Ur. l. RS št. 73/03, 73/03, 70/08 in 80/12),
- Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe (Ur. l. RS, št. 70/08),
- Pravilnik o osrednjih območnih knjižnicah (Ur. l. RS št. 88/03),
- Uredba o metodologiji za določitev osnov za izračun sredstev za izvajanje javne službe na področju kulture (Ur. l. RS 100/03),
- Pravilnik o razvidu knjižnic (Ur. l. RS 105/03),
- Strokovna priporočila in standardi za splošne knjižnice (za obdobje 2018 – 2028)
- Zakon o avtorskih in sorodnih pravicah (148. in 153. člen, Ur. l. RS št. 217/95),
- Zakon za uravnoteženje javnih financ (Ur. l. RS 40/12),
- Izhodišča Priprava finančnih načrtov posrednih proračunskih uporabnikov,
- Slovenske splošne knjižnice za prihodnost: strategija razvoja splošnih knjižnic 2013-2020.
- Nacionalni program za kulturo.

1.5. Akti knjižnice

- Odlok o ustanovitvi javnega zavoda Knjižnica dr. Toneta Pretnarja (Ur. l. RS 73/03),
- Pravilnik o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest,
- Pravilnik o računovodstvu,
- Pravilnik o postopkih in ukrepih za zavarovanje osebnih podatkov,
- Pravilnik o varovanju zaupnih in osebnih podatkov ter varovanju dokumentarnega gradiva,
- Katalog osebnih podatkov Knjižnice dr. Toneta Pretnarja,
- Navodila za oddajo javnega naročila po enostavnem postopku in postopku zbiranja ponudb z dokumentacijo,
- Navodilo za izločanje in odpis knjižničnega gradiva,
- Pravilnik o popisu,
- Izjava o varnosti z oceno tveganja,
- Požarni red,
- Pravilnik o splošnih pogojih poslovanja Knjižnice dr. Toneta Pretnarja,
- Poslovnik o delu Sveta javnega zavoda Knjižnica dr. Toneta Pretnarja,
- Pravilnik o volitvah in odpoklicu članov predstavnikov delavcev v Svet zavoda,
- Pravilnik o načinu dajanja informacij za javnost,
- Pravilnik o razporejanju in evidentiranju delovnega časa,
- Strategija razvoja Knjižnice dr. Toneta Pretnarja za obdobje 2021-2025.

2. UVOD V ZAKLJUČNO VSEBINSKO POROČILO ZA LETO 2021

Od začetka marca 2020 svet ni več enak, kot je bil. Takrat smo začeli prejemati uradna obvestila o pojavu novega virusa Covid-19, v petek, 13. 3. 2020, je Vlada Republike Slovenije razglasila epidemijo in zaprla življenje v Sloveniji.

Tudi knjižnice s(m)o se soočile s prepovedjo vstopa v knjižnične prostore in nedostopa do gradiva. Hitro smo »zbrale svojo vojsko« in poiskale poti do ljudi. Najprej v spodbujanje uporabe e-virov in e-knjig in dostop do tega gradiva, nato smo omogočile izposajo knjig po pošti, brezplačni spletni vpis v knjižnice za čas trajanja izrednih razmer. Pritiski v javnosti za odprtje knjižnic so bili precejšnji in 4. 5. 2020 so se knjižnice ponovno odprle. V skladu z občasnimi zaprtji javnega življenja, omejitvami in upoštevanjem ukrepov za zaježitev okužb s korona virusom je potekalo leto 2020 in naprej še celo 2021.

3. KNJIŽNIČNA ZBIRKA 2021

3.1. Obseg knjižnične zbirke

Zbirka knjižnice se gradi z nakupi, darovi, vsako leto se nekaj gradiva odpiše zaradi zastaranosti ali uničenosti. Po prejšnjih Standardih za splošne knjižnice je bilo priporočeno razmerje v zbirki 30 % gradiva za otroke in 70 % za odrasle ter znotraj teh dveh skupin 60 % strokovnega gradiva in 40 % leposlovja. Nova Strokovna priporočila in standardi za splošne knjižnice (2018–2028) dopuščajo, da se pri oblikovanju zbirke in ostalega programa vsaka knjižnica prilagaja in zadovoljuje interese oziroma specifične svojega lokalnega okolja.

3.1.1. Enote / izvodi

Gradivo	otroci	odrasli	drugo	Enote	%
Knjižno	23.079	52.939	1	76.019	91,77
Neknjižno	1.880	4.936	3	6.819	8,23
SKUPAJ	24.959	57.875	4	82.838	100,00

	Stroka	Leposlovje	SKUPAJ	%
Otroci	8.031	16.917	24.959	30,13
Odrasli	28.525	29.175	57.875	69,86
Drugo	3	1	4	
SKUPAJ	36.559	46.093	82.838	100,00
%	44,36	55,65	100,00	

Na dan 31. 12. 2021 zbirka gradiva Knjižnice dr. Toneta Pretnarja vsebuje 82.838 enot (1.381 m polic ob izračunu, da je na vsakem metru 60 knjig). Na prebivalca Občine Tržič (15.054 prebivalcev - SI STAT 1. 1. 2021) je v zbirki 5,5 izvodov gradiva. (Po Standardih naj ima zbirka (najmanj) 4 enote knjižnega in 0,4 enote neknjižnega gradiva na prebivalca.)

Znotraj knjižnega gradiva je 2.176 izvodov serijskih publikacij (časniki, časopisi, revije).

Neknjižno gradivo sestavlja 6.185 enot avdiovizualnega gradiva, 91 elektronskih publikacij na fizičnem nosilcu in 543 izvodov drugega knjižnega gradiva.

Za otroke je 24.959 enot (30,1 %), za odrasle 57.875 enot gradiva (69,9 %).

Strokovnega gradiva je 36.559 (44 %), leposlovja 46.093 enot (56 %).

Vse gradivo se izposoja na dom, razen 5.327 enot referenčnega gradiva (Č, D, T, Z), ki se uporabnikom posodi za uporabo v čitalnici in le izjemoma na dom.

V letu 2021 je bilo na/v zalogi 998 licenc e-knjig, ki ne dobijo inventarne številke. Knjižnica je pri e-knjigah posredovalec gradiva, ne lastnik, licence so zakupljene za dobo treh let.

V fondu je tudi 332 zvočnih knjig preko Audibook-a.

3.1.2. Naslovi

V 82.838 enotah je zajetih 61.534 različnih naslovov. 74,28 % naslovov je tako v 1 izvodu, 25,72 % pa v več izvodih, največkrat v dveh.

3.1.3. Lokacija gradiva

oddelek	enot / izvodov	naslovov
S - splošni oddelek	33.736	31.175
P - otroški oddelek	20.352	15.492
B - potujoča knjižnica	6.065	5.938
Č - čitalnica	2.615	1.745
D - depo, domoznanstvo	1.660	1.058
K - klet	14.980	11.843
Z - priročna zbirka	759	679
T - trezor	293	248
PSS - Pretnarjeva spominska soba	2.377	2.185
skupaj	82.838	61.534

ni v prostem pristopu	enot / izvodov
B - potujoča knjižnica	4.065
Č - čitalnica	2.615
D - depo, domoznanstvo	1.660
K - klet	14.980
Z - priročna zbirka	759
T - trezor	293
PSS - Pretnarjeva spominska soba	2.377
skupaj	26.749

32,29 % (!) (leta 2020 – 26 %) gradiva ni v prostem pristopu - hrani se v kleti, trezorju, v te odstotke je vključen tudi tisti del fonda potujoče knjižnice, ki ni na vožnji in gradivo Pretnarjeve spominske sobe. Domoznansko gradivo, nadvse pomembno za lokalno skupnost, hranimo: v čitalnici 426 enot, v depozu je 1.660 enot, kot domoznansko se šteje tudi gradivo v Pretnarjevi spominski sobi, to je 2.377 enot. Skupaj 4.420 enot.

3.2. Prirast knjižnične zbirke

3.2.1. Prirast v celoti

Zbirka se povečuje z nakupi in tudi z darovi, skupaj smo v letu 2021 na novo pridobili 3.269 enot (2.663 naslovov). Ko odštejemo odpis (2.977 enot), je realno povečanje zbirke za 292 enot.

3.2.1.1. Prirast enot gradiva po načinu pridobitve

	Otroci stroka	Otroci leposlovje	Odrasli stroka	Odrasli leposlovje	SKUPAJ
Nakup	303	659	692	679	2.333
Subvencija	6	23	149	143	321
Dar	20	166	153	272	611
Drugo			4		4
SKUPAJ	329	848	998	1.094	3.269

3.2.1.2. Prirast enot v razmerju otroci : odrasli

Otroci	1.177	36,00
Odrasli	2.092	63,00
SKUPAJ	3.269	100,00

3.2.1.3. Prirast enot v razmerju strokovno gradivo : leposlovje

Strokovno gradivo	1.327	40,59
Leposlovje	1.942	59,41
SKUPAJ	3.269	100,00

3.2.1.4. Prirast po oddelkih oziroma po inventarnih knjigah

	enot
monografske publikacije	1.752
otroški oddelek	850
neknjižno gradivo	207
bibliobus	449
serijske publikacije	111
SKUPAJ	3.269
elektronske knjige	84
zvočne knjige	228
SKUPAJ z elektronskimi knjigami	3.581

3.2.2. Prirast z nakupom

3.2.2.1. Načrt nakupa

Nakup gradiva načrtujemo tako po Standardih kot po Pravilniku o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe, obenem se zavedamo, da je zaradi upada javnofinančnih prihodkov edino realen načrt, ki je oblikovan v obsegu pridobljenih sredstev v predhodnih let. Nakup gradiva se kar najbolj zvesto vodi po razmerjih strokovno gradivo in leposlovje 60 : 40, razmerje med gradivom za

odrasle in gradivom za otroke 70 : 30. Letni načrt nakupa gradiva za leto 2021 je bil dosegljiv na domači strani knjižnice. Nakup gradiva sodi med investicije (oprema knjižnic).

Načrt nakupa za leto 2021 je bil tak:

15.320 Ministrstvo za kulturo
45.031 Občina Tržič
60.351 skupaj

Ob predvideni povprečni ceni 21,00 € in načrtovanih 62.475 € (od tega 3.500 € namenjenih za dostop do portala Biblos in nakup e-knjig) je knjižnica načrtovala prirast z nakupom za 2.837 enot gradiva. Po zvrsti gradiva pa 2.397 enot knjižnega in neknjižnega gradiva in 100 naslovov periodike. Načrtovan je bil tudi nakup 340 licenc oziroma naslovov e-knjig, ki ne dobijo inventarne številke in se v skupni statistiki prirasta ne vidijo. Ob morebitni doseženi drugačni povprečni ceni na enoto gradiva je nakup temu primerno višji/nnižji.

nakup	enot	povprečna cena 21 €
knjižno in neknjižno gradivo	2.397	50.351
tekoče serijske publikacije (naslovi)	100	7.000
e-knjige (10,30 € na enoto)	340	3.500
skupaj	2.837	60.351

	realizacija 2020	plan 2021	indeks p21/r20
nakup knjižničnega gradiva (z e-knjigami)	3.064	2.837	92,59

3.2.2.2. Realizacija nakupa – sredstva

plan 2021	realizacija 2021	indeks r/p
60.351 €	64.444,40 €	106,78

Pridobljena sredstva za nakup gradiva	€
Ministrstvo za kulturo	19.019,00
Občina Tržič	45.031,00
dobropis serijske publikacije iz 2020	394,40
SKUPAJ	64.444,40

Občinska sredstva za nakup gradiva so prihajala redno po dvanajstlinah.

Pridobili smo več sredstev s strani Ministrstva z kulturo, kot smo jih pričakovali glede na razpisne pogoje. S pridobljenimi sredstvi v višini 64.444,40 € je knjižnica kupila 2.654 enot (2.124 naslovov) knjižnega in neknjižnega gradiva ter serijskih publikacij, 84 elektronske knjige (e-knjige) ter 228 zvočne knjige. Nakup skupaj je torej 2.966 enot.

Povprečna cena gradiva

Povprečna cena serijskih publikacij, zanje smo namenili 6.817,40 €, je 74,92 €. Povprečna cena serijskih publikacij se ne izračunava na število številke ampak na naslov (91) časnika oz. revije in je 74,91 €. Povprečna cena knjižnega in neknjižnega gradiva je 20,80 €.

Povprečna cena knjižnega, neknjižnega gradiva in serijskih publikacij skupaj je 22,66 €.

Za e-knjige in zvočne knjige smo namenili/porabili 4.307,50 €. Povprečna cena e-knjige je 32,90 €, kupili smo 84 novih. Audibook, ponudnik zvočnih knjig, s plačilom dostopa nudi osnovni paket 205-tih knjig. Dokupili smo še 23 drugih in povprečna cena za 228 enot znaša 6,77 €.

povprečna cena gradiva brez e- in audi- knjig (2.654 enot)	22,66
POVPREČNA CENA vsega gradiva (2.966 enot)	21,73 €

S sredstvi Ministrstva za kulturo smo kupili 987 enot: 675 enot knjižnega gradiva in 84 e-knjig in 228 audi- oziroma zvočnih knjig. 1.979 enot smo kupili s sredstvi Občine Tržič, od tega je 91 enot serijskih publikacij, za bibliobus 18 in 73 za splošni in pionirski oddelek.

Ministrstvo za kulturo	675
Ministrstvo za kulturo: elektronske knjige	84
Ministrstvo za kulturo: zvočne knjige	228
MINISTRSTVO ZA KULTURO SKUPAJ	987
Občina Tržič: časopisi, strokovne revije	91
Občina Tržič, splošni oddelek in bibliobus	1.888
OBČINA TRŽIČ SKUPAJ	1.979

3.2.2.3. Realizacija nakupa – enote, naslovi

	plan 2021	realizacija 2021	indeks r21/p21
nakup knjižničnega gradiva (z e-in audi-	2.837	2.966	104,55

3.2.2.3.1. Nakup gradiva – enote (brez e-knjig)

Razmerje nakupa otroci : odrasli

Otroci	911	37,30
Odrasli	1.663	62,70
SKUPAJ	2654	100,00

Kupljenih je bil 912 enot za otroke in 1.663 za odrasle, razmerje nakupa mladina : odrasli je 37,3 : 62,7.

Razmerje nakupa stroka : leposlovje

Stroka	1.150	43,30
Leposlovje	1.504	56,70
SKUPAJ	2.654	100,00

Otroci stroka	Otroci leposlovje	Odrasli stroka	Odrasli leposlovje	SKUPAJ
309	682	841	822	2.654

Kupili smo 1.150 enot strokovnega gradiva in 1.504 enot leposlovja, v razmerju 43,30 : 56,70 %. 84 e-knjig in 228 zvočnih - so v večini leposlovje.

Razmerje nakupa knjižno gradivo : neknjižno

Knjižno gradivo	2.556	96,30
Neknjižno	98	3,70
SKUPAJ	2.654	100,00

Kupili smo 2.556 enot knjižnega in 98 enot neknjižnega gradiva v razmerju 96,3 : 3,7 %.

3.2.2.3.2. Nakup gradiva - naslovi

	Otroci stroka	Otroci leposlovje	Odrasli stroka	Odrasli leposlovje	Skupaj
Nakup	238	457	662	464	1.821
Nakup s subvencijo	5	19	147	131	303
SKUPAJ	243	476	809	596	2.124

3.2.2.3.3. Nakup gradiva - razmerje enote : naslovi

Enote	2.654	100,00
Naslovi	2.124	80,00

530 naslovov se pojavi v dveh izvodih (19,97 %).

3.2.3. Odpis

Vsako leto je po strokovnih priporočilih narejen odpis zastarelega in uničenega gradiva, na vsakih 5 let pa po pravilniku o računovodstvu inventura celotnega knjižničnega gradiva (zadnja 2020). Gradivo, namenjeno za odpis, je pregledano s strani tričlanske komisije. Za odpis je izbrano poškodovano gradivo, odvečni izvodi, zastarelo in nepopolno gradivo.

V obdobju od 1. 1. 2021 do 31. 12. 2021 sta bila izvedena dva večja redna odpisa, poleg tega pa se je gradivo po potrebi odpisovalo sproti, preko celega leta.

Po oddelkih	naslovi	enote
splošni oddelek	507	537
pionirski oddelek	1.067	1.215
bibliobus	215	223
kletni depo	727	855
čitalnica	86	122
priročna zbirka	11	25
SKUPAJ	2.580	2.977

Po zvrsti	naslovi	enote
monografsko/knjižno	1.822	2.046
neknjižno gradivo	68	121
serijske publikacije	690	810
SKUPAJ	2.580	2.977

Vrednotenje odpisa: Na podlagi 71. člena, točke 2 Pravilnika o računovodstvu, ki je bil sprejet 1. marca 2012 in spremembami pravilnika, ki so bile sprejete 29. 12. 2015, se vrednost odpisanega gradiva izračuna na osnovi nabavne vrednosti, upošteva se odstotek povprečne cene gradiva v preteklem letu

in sicer za gradivo vseh starosti 15 %. Povprečna cena gradiva v letu 2020 znaša 22,70 EUR. (cena pridobljena iz Zaključnega poslovnega poročila 2020, dosežena povprečna cena na izvod brez e- in audi-knjig).

Odpisanih je bilo 2.977 enot gradiva, odpisovali smo vse zvrsti in po vseh oddelkih.

3.2.4. Prirast zbirke 2021

PRIRAST (nakup in darovi itd)	3.269
odpis	-2.997
SKUPAJ	292

Razlika med prirastom in odpisom 2021 je 292, kar predstavlja dejansko povečanje zbirke.

4. OBISK

4.1. Obisk v celoti

V letu 2021 je bilo načrtovanih 78.000 obiskov knjižnice za izposajo gradiva, prireditve, Cobiss opaca in domače strani, enako kot v letih 2018, 2019, brez predvidevanja, da bo morda epidemija iz leta 2020 še dolgo naša realnost, še dolgo krojila drugačen način življenja, kot smo bili vajeni. Leto 2021 je bilo v polnosti zaznamovano z ukrepi, ki naj bi vodili v zaježitev epidemije s kovidom in posledično potem ni (bilo) moč pričakovati realizacije, ki bi se približala planu ali predhodnim letom. Čitalnica je ostajala dolgo zaprta, uporabnikom prepovedana uporaba računalnikov, dogodki so bili ali popolnoma prepovedani ali izvajani v omejenem obsegu in le v določenih obdobjih, vstop v šole, vrtce, Dom Petra Uzarja, Varstveno delovni center omejevan in vmes delno sproščen ...

Realizacija obiskov 2021, kakor smo jo spremljali vsa predhodna leta, izkazuje 72.012 obiskovalcev knjižnice in je dosegla 142,91 % predhodnega leta; s prištetimi obiski vsebin na družabnih omrežjih knjižnice pa 127,38 % predhodnega leta. Plan je bil dosežen v 92,32 %.

Vsekakor se kaže močan premik delovanja knjižnice v digitalno okolje, všteta so vsa družbena omrežja, kjer smo objavljali vsebine. Promocijske objave so beležene posebej. Planiran obisk na enaki ravni kot v letih pred epidemijo se je izkazal za ne dovolj realnega, saj se življenje pobira počasi, tudi v kulturnih ustanovah.

2020/2021	OBISK 20	OBISK 21	INDEKS
obisk OPAC	3.182	4.061	127,62
splošni in otroški oddelek	28.269	30.398	107,53
čitalnica	3.267	15.199	465,23
potujoča	3.975	4.075	102,64
obisk interneta	243	25	10,29
dogodki in bibliopedagoška dejavnost	3.051	6.222	203,93
obisk za medknjižnično izposajo	109	180	165,14
SKUPAJ	42.096	60.160	142,91
domača stran	10.108	10.121	100,13

2020 fb; 2021 še youtube, tiktok, instagram	4.328	11.852	273,84
SKUPAJ z obiskom domače strani	56.532	72.012	127,38

Primerjava obiska plan 2021/realizacija 2021

plan 2021	realizacija 2021	indeks r/p
78.000	72.012	92,32

Primerjava obiska 2020 /2021

2020	2021	indeks 21/20
56.532	72.012	127,38

Objave in ogledi vsebin knjižnice na družbenih omrežjih

VSEBINA ZA ODRASLE	ŠTEVILO OBJAV	ŠTEVILO OGLEDV
YOUTUBE	18	1981
FACEBOOK	6	2001
INSTAGRAM	3	233
	27	4215

VSEBINA ZA OTROKE	ŠTEVILO OBJAV	ŠTEVILO OGLEDV
YOUTUBE	32	772
FACEBOOK	32	3469
INSTAGRAM	28	3396
	92	7637

Leta 2021 smo pri beleženju knjižničnih objav in ogledov na socialnih omrežjih ločili tiste, ki so prišale vsebine in tiste, s katerimi smo prebivalce obveščali o in po dogodkih.

Objavili smo 119 vsebin, kot so pravlјice iz knjižnice, knjižni namigi, delavnice iz knjižnice, domoznanske vsebine ... Pogled v globje skrito analitiko pokaže, koliko ljudi objavo pogleda le bežno, koliko ji svoj čas nameni v celoti. Źal večina obiskovalcev vsebin vztraja kratek čas.

4.1.1. Obisk za izposojno novega gradiva

	2020	2021	indeks 21/20
obisk za izposojno novega gradiva	14.705	16.468	111,99

Obisk uporabnikov za izposojno novega gradiva izkazuje indeks 111,99 % z ozirom na preteklo leto. Letalo s 375 potniki bi 44-krat v letu pripeljalo ljudi po novo gradivo (2020 39-krat). Ali pa bi se pred knjižnico vsak dan v tednu, razen nedelje, (305 krat) ustavil en avtobus s 54 potniki (2020 pa 275).

4.1.2. Obisk dejavnosti, dogodkov

	2020	2021	indeks 21/20
prireditve, dogodki, dejavnosti	3.051	6.222	203,9

115 avtobusov obiskovalcev je bilo deležnih naših dogodkov in dejavnosti, ki jih izvajamo v knjižnici oziroma v vrtcih, šolah, VDC-ju. Obiska dveh poletnih dogodkov (dramskih uprizoritev) za otroke sta pokazala, da je to v tem času zelo dobrodošlo, dogodek (predstavitve avtorja in knjige) za odrasle pa nepotreben.

4.1.3. Fizični obisk knjižnice

Fizično občani obiskujejo knjižnico za izposajo (+vrnitev, rezervacijo, naročilo gradiva, dvig rezerviranega ali naročenega gradiva), medknjižnično izposajo, uporabo računalnikov, prireditve, obisk čitalnice. Zaradi epidemije s Covid 19 ni vse teklo kot običajno, zagotavljati je bilo treba varnostno razdaljo, največje dovoljeno število ljudi v prostoru, preverjati pogoje PCT. Fizični obisk knjižnice je presegel tistega iz predhodnega leta za 44 %.

FIZIČNI OBISK	obisk 20	Obisk 21	indeks 21/20
Celoten obisk	42.096	60.160	142,91
- OPAC	-3.182	-4.061	127,62
SKUPAJ s prireditvami	38.914	56.099	144,16

5. IZPOSOJA

5.1. Izposoja v celoti

Za leto 2021 je knjižnica načrtovala izposajo 280.000 enot knjižničnega gradiva. Rezultat je 171.431 enot. Pod izposajo razumemo izposajo novega gradiva, podaljšanje, določitev novega datuma vrnitve izposojenemu gradivu ter podaljšanje preko portala Moja knjižnica, pa tudi uporabo gradiva v čitalnici, ki ga ne posojamo na dom. Skupna izposoja oz. uporaba gradiva je 11 enot na občana. (I-BibSiSt-32)

	IZPOSOJA 19	IZPOSOJA 20	IZPOSOJA 21	INDEKS 21/20
splošni in otroški oddelek	138.039	112.143	115.094	102,63
preko OPAC-a/Moja knjižnica	9.841	10.196	13.081	128,30
čitalnica	116.402	24.662	25.375	102,89
potujoča knjižnica	17.743	15.443	16.179	104,77
medknjižnična izposoja	203	140	219	156,43
Biblos - e-knjige in audibook	495	1.489	1.110	74,95
SKUPAJ	282.764	164.073	171.056	104,26

Izposoja gradiva na vseh postavkah preseže tisto iz predhodnega leta, v celoti za 4,26 %, zmanjšana je bila le izposoja e-knjig, ki je leta 2020 ob popolni nedostopnosti fizičnega gradiva, ki je trajala kar nekaj tednov ob zaprtju knjižnice, bila v velikem porastu.

Primerjava izposoje plan 2021/realizacija 2021

plan 2021	realizacija 2021	indeks r/p
280.000	171.056	61,1

Primerjava izposoje 2021/2020 (in številka za leto 2019, ki je bilo še »normalno«)

2019	2020	2021	2021/2020
282.764	164.073	171.056	104,26

5.1.1. Izposoja gradiva na dom

V letu 2021 je povprečna izposoja na dom, preračunana na 2.414 aktivnih članov knjižnice, 57-58 enot na člana. Če izposojene enote razdelimo med vse občane, pride 9 enot na občana. Izposoja gradiva na dom je bila za skoraj 3 % višja kot leto pred tem.

Izposoja na dom (brez čitalnice)	2020	2021	indeks 21/20
	135.654	139.448	102,8

Izposoja na dom po zvrsti gradiva		
	knjige in brošure	130.804
	serijske	3.491
	neknjižno	5.153
	skupaj	139.448
	e- knjige	976
	audibook	134
	medknjižnična izposoja	219
	skupaj	140.777

5.1.1.1. Podaljševanje izposoje

Število podaljšanj od skupne izposoje na dom (139.448) je 80.421, v deležu je to 57,65 %.

5.1.1.2. Izposoja gradiva na dom - novi naslovi

ODDELKI	skupaj
splošni in otroški oddelek	50.644
bibliobus	8.383
drugo	1.110
SKUPAJ	60.137

60.137 izposojenih novih naslovov predstavlja 3,99 enot gradiva na vsakega Tržičana (15.054) ali 24,91 naslovov na člana knjižnice (1 knjiga na 2 tedna). V deležu od celotne izposoje na dom pa predstavlja izposoja novih naslovov 42,71 %.

5.1.1.2. Izposoja gradiva na dom – odrasli : otroci, mladina

IZPOSOJA 2021	gradivo za odrasle	gradivo za otroke in mladino	skupaj
leposlovje	62.298	33.303	95.601
strokovno gradivo	24.038	19.809	43.847
SKUPAJ	86.336	53.112	139.448
%	61,91	38,09	100

Odrasli si skupno izposodijo skoraj 61,91 % gradiva, otroci pa dobrih 38 %. Izposoja na bibliobusu znese 16.179 enot, 11,6 % od celotne izposoje (6.897 enot za otroke, 9.282 za odrasle).

5.1.2. Izposoja e-knjig in zvočnih knjig

	2018	2019	2020	2021	21/20
e-knjige	429	495	1466	976	66,58
audio knjige			23	134	583
SKUPAJ	429	495	1.489	1.110	74,55

Porast izposoje nefizičnih knjig je bil v letu izbruha epidemije 300-kraten glede na predhodno leto. Med prvimi splošnimi knjižnicami v Sloveniji smo konec 2020 pristopili tudi k izposoji zvočnih knjig. Izposoja e-knjig se je umirila. Skupaj izposoja e- in audio knjig izkazuje 25 % manjši indeks glede na 2020.

6. UPORABNIKI, ČLANI

Uporabniki knjižnice so člani knjižnice in drugi obiskovalci. Član knjižnice (lahko) postane vsak, ki s podpisom potrdi, da bo upošteval pravila poslovanja knjižnice. Članstvo je individualno in omogoča izposojanje gradiva na dom.

6.1. Člani

Občani (lahko) obiskujejo knjižnico vse življenje, v različnih obdobjih z različnimi nameni. Nekateri v prvi vrsti za izposojanje gradiva na dom, poslužujejo se serijskih publikacij, časopisov in časnikov v čitalnici. To so, z ožjim izrazom, »naši zvesti bralci«.

Statistike kažejo, da je v celoti aktivno članstvo upadlo, vpis novih članov pa se je za 70 % povečal glede na predhodno leto. Torej je precej »starih« članov prenehalo obiskovati knjižnico, pridružili pa so se nam drugi, novi.

6.1.1. Aktivni člani

Aktivno članstvo je zadnje leto upadlo. O vzrokih (lahko) razmišljamo, vendar težko najdemo pravega in verjetno jih je več, ne samo eden. Upad se kaže tako pri mladini do 15. leta starosti

kot pri odraslih. Obenem pa so se naši obiski v vrtcih pomnožili, tudi s šolami smo aktivno sodelovali, celo z novimi projekti. Vse skupaj pa celo leto nagovarjali občane.

Aktivni člani: otroci, odrasli

	2020	%	2021	%
mladina do 15. leta	760	27,70	716	29,66
odrasli	1.985	72,3	1.698	70,34
skupaj	2.745	100	2.414	100

Primerjava plan 2021/realizacija 2021

Za leto 2021 smo načrtovali 18 % včlanjenih občanov in občank Tržiča: 2.678 (od 14.880). To so tisti, ki si izposojajo knjižnično gradivo. Realizacija je 2.414 članov, splošno knjižnico s pionirskim oddelkom je obiskovalo 2.256 članov, aktivnih na potujoči knjižnici je bilo 339. Seštevek posebej po oddelkih je večji od skupnega števila, saj nekateri člani obiskujejo tako potujočo knjižnico kot matično in je 2.595. Realizacija je 16,04 % včlanjene populacije občanov Tržiča v 2021 (15.054 prebivalcev - SI STAT 1. 1. 2021). Indeks realizacija : plan včlanjenih prebivalcev je 90,14.

plan 2021	v % od 14.880 prebivalcev	realizacija 2021	v % od 15.054 prebivalcev	indeks r/p
2.678	18%	2.414	16,04	90,14

Primerjava 2021/2020

leto	2020	2021	r21/r20
aktivni člani	2.745	2.414	88

Primerjava po statusu 2020 in 2021

	aktivni člani 2020	Aktivni člani 2021	2021/2020
zaposleni	854	757	88,64
študenti	169	123	72,78
srednješolci	322	274	85,09
upokojenci	384	309	80,47
nezaposleni	159	114	71,70
drugo (gospodinje, tuji državljani)	95	65	68,42
predšolski otroci	165	136	82,42
osnovnošolci	721	710	98,47

Upad aktivnega članstva v celoti je sorazmeren z upadom po kategorijah.

6.1.2. Novo vpisani člani

Novo vpisanih članov v letu 2021 je bilo 292; 272 na splošnem in otroškem oddelku in 20 na bibliobusu.

leto	2019	2020	2021	r21/r20
novi člani	241	172	292	169,77

Primerjava po statusu 2020 in 2021

	novi člani 2020	novi člani 2021	2021/2020
zaposleni	46	82	178
študenti	6	12	200
srednješolci	3	17	566
upokojenci	25	37	148
nezaposleni	9	9	100
drugo (gospodinje, tuji državljani)	3	15	500
predšolski otroci	29	31	107
osnovnošolci	48	89	185

Novo vpisanih članov v celoti je bilo leta 2021 70 % več kot 2020, porast novo vpisanih je procentualno viden povsod, zlasti pa pri srednješolcih, študentih (realna številka je še vedno nizka), osnovnošolcih in zaposlenih.

6.2. Uporabniki

Poleg izposoje gradiva, za kar morajo biti posamezniki člani knjižnice, mnogi občani obiskujejo knjižnico, da se srečajo z avtorji, na predavanjih, v delavnicah, otroci prihajajo na ure pravljic, dramatizirane igrice, ustvarjalne počitniške delavnice, na ure knjižne in knjižnične vzgoje, knjižničarji pa v vrtce in šole, Dom Petra Uzarja in Varstveno delovni center ... Tu smo dosegli 6.222 obiskovalcev, najmlajših 4.609, odraslih 1.613. Obisk teh oblik je opisan pod 8. Program.

Uporabniki (izobraževanje, prireditve, delavnice, bibliopedagoška dejavnost)	r 2020	plan 2021	r 2021	r21/r20	r21/p21
	3.051	5.200	6.222	203,39	119,65

7. POTUJOČA KNJIŽNICA OZ. BIBLIOKOMBI

Splošna knjižnica organizira dostopnost knjižnične dejavnosti za vse prebivalce na svojem območju kot samostojni javni zavod. Kadar so na območju splošne knjižnice naselja oziroma območja naseljena tako, da tvorijo zaključeno celoto z več kot 1.500 prebivalci, ki so več kot 4 km oddaljena od osrednje knjižnice, organizira knjižnica izposojevališča oziroma krajevne knjižnice, ter postajališča potujoče knjižnice za naselja z manjšim številom prebivalcev.

Knjižnica dr. Toneta Pretnarja ima od leta 1975 (12. maj 1975, takrat je obiskovala 10 naselij) organizirano službo potujoče knjižnice. Vsak drugi polni teden v mesecih september - junij (20 tednov na leto) obiše 18 krajev v občini Tržič in stoji na 26-tih postajališčih. Izposojevališče – premična zbirka v Domu Petra Uzarja - je od 2018 pridružena dejavnosti bibliobusa, je eno od njegovih izposojevališč, postajališč. Idejo, da gre bibliokombi na pot tudi julija in avgusta 2020, da nadomestimo spomladanski izpad zaradi korone, smo s sklepom Sveta zavoda knjižnice spremenili v stalnico.

Temeljni cilj te oblike knjižnične oblike je oskrbeti oddaljenejšje / manj mobilne občane s knjižničnim gradivom. Vse bolj se oblikuje kot osebna storitev: člani predhodno gradivo rezervirajo ali naročijo po telefonu, bibliotekar jim ga ob prihodnjem obisku dostavi. Dopolnjuje se tudi s storitvijo Knjiga na dom, namenjeno tistim, ki ne morejo sami po gradivo, bolnim in ostarelim. Tudi sicer potujoče knjižnice v prvi meri pokrivajo potrebe otrok in starejših občanov. Potujoči knjižničar občasno z bibliokombijem obiše tudi skupine vrtcev, da spoznajo čudež knjižnice v malem. Svoje obiskovalce vabi in vključuje v Bralno značko za odrasle, v Družinsko branje.

Zbirka oz. zaloga za potujočo knjižnico vsebuje 6.065 enot oz. 5.938 naslovov.

Od leta 2015 ustanovitelj, Občina Tržič, nakup gradiva za bibliobus/bibliokombi financira dodatno, v višini 7.000 €. Z vsakoletnim nakupom novega gradiva skušamo ponudbo na bibliobusu čim bolj približati tisti, ki so jo deležni obiskovalci osrednje tržiške knjižnice.

Prirast gradiva v letu 2021 za namene potujoče knjižnice je 449 enot in 18 naslovov periodičnega tiska.

Na potujoči knjižnici je bilo 2021 339 aktivnih članov oz. 13 % od vseh včlanjenih v knjižnico v tem letu, na novo se je vpisalo 20 članov.

	obisk	izposoja
2019	4.546	17.743
2020	3.970	15.443
2021	4.075	16.179
2021/2020	102,6	104,76

Zamenjavi obstoječega vozila z novim bo kmalu potrebna, možna pa, ko bo na vrsti za sofinanciranje tudi na strani Ministrstva za kulturo.

8. PROGRAM – DEJAVNOSTI, PRIREDITVE

Prireditve in vse ostale oblike delovanja, ki so poleg izposoje vidne navzven, sodijo v poslanstvo knjižnice – poslanstvo izobraževanja in dela s knjižničnim gradivom. Opredeljujeta jih 12. in 16. člen Zakona o knjižničarstvu. Občanom Tržiča in drugim, mladim in starejšim, knjižnica ob knjigah in drugem knjižničnem gradivu na številnih večerih in različnih dejavnostih predstavi pomembna, vredna, aktualna dela in avtorje, se dotakne sveta skozi potopisna predavanja, predavanja na temo telesnega in duševnega zdravja ... ali preprosto omogoča druženje (slepi, skupina za samopomoč). V knjižnico in Tržič tako pridejo številni gostje in sodelujoči, sodelovalno se povezujemo z mnogimi društvi, ustanovami, posamezniki ... Knjižnica je zaradi vseh teh oblik zelo živa in odprta ustanova.

8.1. Spodbujanje branja, vzgoja bralne kulture in uporaba knjižnice – načrtovano

Načrtovali smo glede na prakso predhodnih let, glede na raznolike zvrsti dejavnosti, z vizijo, da pokrijemo raznovrstne ciljne skupine glede na njihovo starost, spol, interese, potrebe ...

Za otroke in mladino

- ure pravljic: od januarja do maja in od oktobra do decembra enkrat tedensko v osrednji knjižnici,
- pravljice za skupine iz vrtcev,
- počitniške delavnice med šolskimi počitnicami (ne med poletnimi),
- vrtec na obisku - predstavitev knjižnice otrokom iz vrtcev po dogovoru,
- razred na obisku - slovenski projekt za sedmošolce »Rastem s knjigo«,
- literarni gost ali druge vrste ustvarjalec za tržiške osnovne šole ob zaključku bralne značke,
- razstave knjižničnega gradiva za spodbujanje kakovostnega branja,
- projekt Maček v žaklju za različne starostne skupine,
- računalniško opismenjevanje za program Cobiss ob obiskih razredov v knjižnici,
- S knjigo do branja in znanja, slikanica za prvošolce,
- domoznanstvo: Zgodbe o Tonetu – seznanjanje z dr. Tonetom Pretnarjem, ciljna skupina so petošolci tržiških osnovnih šol.

Za odrasle

- literarni večeri - predstavitve knjig, založb in avtorjev,
- potopisna predavanja,
- poljudno strokovna predavanja ob gradivu o zdravju, prehrani, pridelavi hrane, ekologiji,
- predavanje za starše prvošolcev Vzgojanje bralca,
- bralna značka za odrasle Knjiga pojdi med Tržičane,
- individualno računalniško opismenjevanje,
- tematski večeri,
- priložnostne razstave o knjižničnem gradivu in ustvarjalcih,
- sprejem in predstavitev Pretnarjevega nagrajenca (v sodelovanju z Asociacijo Velenika in Občino Tržič),
- knjižnica – prostor za vse: namenjeno posameznikom, ki želijo svoja dela ali delovanje predstaviti v knjižnici. Na voljo jim je knjižnični prostor, vabila in obveščanje medijev, program večera morajo imeti v večji meri izdelan sami,
- v Domu Petra Uzarja pogovor o(b) zgodbi Branje-kramljanje,
- prostor dajemo za srečevanje: pogovorne skupine, članov Društva slepih in slabovidnih, Društvo diabetikov Tržič.
- posebni dnevi, dogodki, ko podarjamo knjige in/ali članarine,

Programski in finančni plan za leti 2021 in 2022 smo pripravili, oddali in dobili odobrenega jeseni 2020.

DEJAVNOSTI ZA ODRASLE (vodijo strokovni delavci)	plan 2020	plan 2021
literarni večeri in večeri z lokalnim okoljem	14	14
predavanja - potopisna in drugo	9	9
bralni krožek v DPU Branje-kramljanje	20	20
izredne prireditve (60 let knjižnice itd)	6	4
domoznanstvo	20	20
individualna računalniška pomoč (glede na povpraševanje)	-	-
Pretnarjev nagrajenec	1	1
Maček v žaklju	1	1
Bralna značka za odrasle - Knjiga, pojdi med Tržičane	1	1
Knjiga na dom (glede na povpraševanje)	-	-
Digitalno=realno=normalno	1	1

skupaj	73	71
--------	----	----

DEJAVNOSTI ZA ODRASLE (potekajo brez aktivne udeležbe strokovnih delavcev knjižnice)	plan 2021
Društvo slepih in slabovidnih	9
Društvo diabetikov Tržič	9
skupaj	18

Popis vseh dejavnosti je v prilogah. Podatke vnašamo tekoče skozi vse leto.

V letu 2021 je knjižnica izvajala mnogovrstno načrtovano dejavnost, ki jo je omejevala, postavljala pred izziv in jo delala drugačno in prožno epidemija z virusom Covid 19, ki se je nadaljevala iz leta 2020, ko je izbruhnila. Z inovativnostjo, novimi projekti, izstopanjem iz zidov smo uspeli bistveno preseči rezultate iz leta 2020. Dogodke smo selili na splet, jih predvajali/izvajali le tam ali pa hibridno, kar nekaj pa tudi v sami knjižnici ob upoštevanju omejevalnih/varnostnih ukrepov. Knjižnica je pokazala in dokazala, da sledi tehnološkemu trendu tega trenutnega časa.

8.2. Realizacija dejavnosti za odrasle

Realiziran program za odrasle z datumi, avtorji, naslovi, številom obiskovalcev ter sodelujočih, je natančno podan v prilogi. Posamezne dejavnosti so se številčno drugače realizirale, ponekod pomnožile, drugod razredčile, kot je bilo načrtovano – glede na razmere smo sproti presojali, kam lahko gremo, s čim, dogodki so se premikali v naslednje leto (domoznanstvo, Pretnarjev nagrajenec). Prožnost in ne slepo držanje plana je gotovo prava smer. Gostov, izvajalcev in nastopajočih na prireditvah za odrasle je bilo 63.

ODRASLI	ŠTEVILO	Obiskovalci	Gostje
LITERARNI VEČERI	14	197	18
PREDAVANJA	9	84	17
DIGITALNO = REALNO = NORMALNO - PREDAVANJA + DOGODEK	2	163	5
DIGITALNO = REALNO = NORMALNO - INDIVIDUALNO + SKUPINSKO IZOBRAŽEVANJE	55	215	
BRALNI KROŽEK	28	465	
IZREDNE PRIREDITVE	9	250	23
DOMOZNANSTVO	10	11	
INDIVID. RAČUNAL. POMOČ	5	5	
BRALNA ZNAČKA ZA ODRASLE	1	56	
KNJIGA NA DOM	12	167	
	145	1613	63

Odlično začeta izobraževanja za uporabo pametnih telefonov in tablice za starejše občane v letu 2020 smo nadaljevali v 2021 tako v skupinski obliki kot individualno in celo preko družabnih omrežij. V Dom starejših občanov Petra Uzarja smo poleg bralnega krožka šli tudi s predvajanjem filmov o tržiških ljubiteljskih kulturnikih, v Zdravstveni dom, kjer oskrbujemo knjigobeznico, je bil vstop omejen ... z Mačkom v žaklju smo tudi zaključili, manj je bilo narejenih domoznanskih obiskov.

Kot je navedeno pod 8.2., smo k realizaciji dogodkov pristopali raznoliko, raznovrstno, živahno, ostajali odprta in živa ustanova in realizacijo predhodnega leta, ko smo bili vsi še močnejše v primežu epidemije, bistveno presegli. Obisk dogodkov je bil dovoljen v omejenem obsegu in tudi sicer je manjši. Nekateri ne izpolnjujejo pogojev za vstop, drugi imajo drugačne zadržke. Vedno in spet velja Trubarjev izrek Stati inu obstati.

	R 2020	Plan 2021	R 2021	r21/r20	r21/p21
literarni večeri	8	14	14	175	100
potopisna in druga predavanja	5	9	9	180	100
SKUPNO	13	23	23	176,9	100

8. februar 2021, Poklon vrhunskemu, recitirajo strokovni delavci knjižnice, poje Aleksander Mežek

8.2.1. Literarni večeri - predstavitev knjig in avtorjev

8.2.1.1. Večer z Ano Praznik

V goste smo jo povabili decembra 2020, a pogovor je zaradi bolezni odpadel, tako je bila naša prva gostja leta 2021. Glavnina pogovora je zadevala Anino aktualno delo, dobrodelni projekt Delovna akcija, pa o skupini Bepop, delu na radiu. Pogovor, ki je potekal brez obiskovalcev, si je bilo možno ogledati v neposrednem prenosu na YouTube kanalu knjižnice, povezavo do posnetka pogovora pa kasneje na naših socialnih omrežjih (YouTube, Facebook, Instagram, TikTok).

8.2.1.2. Plan B : pionirji boja s podnebno krizo in prihodnost mobilnosti

Predstavitev knjige Plan B: pionirji boja s podnebno krizo in prihodnost mobilnosti, avtorja Boštjana Videmška in soavtorja, fotografa Matjaža Krivica se je zgodila na daljavo, preko Zooma. Z aktualnim novinarjem se je pogovarjal njegov prijatelj in založnik knjige Samo Rugelj. Knjiga je bila nagrajena na Slovenskem knjižnem sejmu 2020. Zaradi aktualne teme, ki jo obravnava, je bila v knjižnici zelo iskana in nekaj časa dostopna le preko rezervacij. Spletni dogodek jo je približal večjemu številu bralcev.

8.2.1.3. Aljoša Bagola: Kako izgoreti : - - - in vzeti življenje v svoje roke

Predstavitev knjige z nekdanjim večkrat nagrajenim (doma in v tujini) oglaševalskim gurujem in pisateljem knjige Kako izgoreti:--- in vzeti življenje v svoje roke, avtorjem Aljošo Bagolo, se je zgodila

na daljavo, preko Zooma. Knjiga je izšla za slovenske razmere v neverjetnih 12.500 izvodih. V knjižnici je (bila) od samega izida zelo iskana in dostopna le preko rezervacij.

8.2.1.4. Michelangelo: velikan: 500 let

V marcu 2021 smo predstavljali knjigo Michelangelo, velikan, 500 let. Razkošna in bogata knjigo o dragoceni zapuščini Michelangela Buonarrotija (1475—1564), enega največjih umetnikov vseh časov, je izšla pri založbi Mladinska knjiga.

Predstavitev knjige in zgodovinskega obdobja, v katere je Michelangelo živel in deloval, nam je predstavil strokovnjak kulturne zgodovine in religije profesor doc. dr. Igor Škemperle s Filozofske fakultete v Ljubljani.

Zaradi razglašene epidemije Covida - 19 je predstavitev potekala preko aplikacije Zoom. Gospod Škemperle je imel pripravljeno »power point« predstavitev, ki je bila predvajanja sočasno s njegovim predavanjem.

S predstavitvijo smo se v knjižnici poklonili vrhunskemu slikarju, kiparju in arhitektu, ki že več kot 500 let dokazuje, da je prava umetnost brezčasna in neprecenljiva.

8.2.1.5. Pogovor z akademskim slikarjem Jožetom Trobcom

31. marca smo pripravili pogovor z akademskim slikarjem, striparjem, karikaturistom, avtorjem priljubljenega Vučka, Jožetom Trobcom. Zaradi epidemioloških razmer smo pogovor pripravili preko aplikacije Zoom. To pomeni, da je bil v času pogovora gost doma, voditelj pa v knjižnici. Celotni pogovor smo v živo predvajali na družabnem mediju Youtube.

V začetku pogovora nam je Jože Trobec podrobno predstavil Strip o dr. Francetu Prešernu. V nadaljevanje je razložil, kako je postal karikaturist in izdal kar nekaj koledarjev, na katerih je karikiral vrhunske slovenske športnike. Poudaril je, da je izkupiček denarja, ki ga je zaslužil s koledarji, namenil v dobrodelne namene. Na koncu pogovora je na prijeten, iskren način povedal, kako se je prijavil in zmagal na vsejugoslovanskem natečaju za izvirno maskoto za OI v Sarajevu 1984. Jože Trobec je kreiral in izdelal legendarnega, pristrčnega Vučka.

8.2.1.6. Marko Radmilovič: Kolesar

Tudi ta predstavitev knjige in avtorja Marka Radmiloviča se je zgodila na daljavo, preko Zooma. Z nekdanjim novinarjem Vala 202 in sedanjim svobodnjakom na področju kulturnega ustvarjanja ter avtorjem kulturnih radijskih oddaj Zapisi iz močvirja (Val 202), je pogovor moderirala Špela Jerala. Knjiga Kolesar je prvenec in žanrsko spada k kriminalnim romanom, zanimiva je zaradi resničnih zgodovinskih oseb in dejstev, ki jih Radmilovič spletno vplete med fikcijo. Sam dogodek je narekovalo tako povpraševanje po tej žanrski literaturi kot povpraševanje po prav tem delu.

8.2.1.7. Petra Pogorevc: Rac – biografski roman o življenju Radka Poliča

Predstavitev smo izvedli 29. 6. 2021 na parkirišču za poslopijem knjižnice. Potekal je pridruženo projektu Beletrini trubadurji. Z avtorico Petro Pogorevc smo se pogovarjali o zanimivi življenjski poti enega najbolj znanih slovenskih igralcev. Poleg vpogleda v njegovo življenje smo dobili tudi občutek dela v gledališču in priprav na igralsko vlogo.

Dogodek se je prenašal tudi na spletnem portalu Youtube. Na prireditvi ni bilo veliko obiskovalcev. Pozni, poletni termin in obdobje po koronskih zaprtjih sta očitno vplivala na to. Knjiga je bila sicer v knjižnici zelo brana.

8.2.1.8. Izbrane pesmi Mata Mežka Moje mesto Tržič

Prireditve smo organizirali skupaj z Zvezo kulturnih organizacij, založnikom knjige.

Pogovarjali smo se z avtorico Jožico Koder in predstavnikom založnika Davidom Ahačičem. Sodelujoči so bili še Tanja Hotko, deklški pevski zbor, Boris Kuburič in Lado Srečnik.

Matija oz. Mato Mežek (1928–2001) je bil pomemben soustvarjalec kulturnega življenja v Tržiču v 2. pol. 20. stol., predvsem pa, kot je sam vedno poudarjal, pravi »Trščan«. Težko je naštetati vse kulturne in humanitarne dejavnosti, pri katerih je bil aktiven. Je avtor številnih ponarodelih pesmi, ki opisujejo lepote Tržiča in njegove okolice. Tudi besedilo tržiške himne je prišlo izpod njegovega peresa.

Kot je značilno za domoznanske dogodke, je bil obisk velik, ravno do meje dovoljenega.

8.2.1.9. Erica Johnson Debeljak: Devica, kraljica, vdova, prasic

Avtorica je »Tujka v hiši domačinov«, domačinka v hiši domačinov po (in zaradi) ljubezni. Sicer pa rojena v San Franciscu. Leta 1993 se je poročila z vodilnim intelektualcem, razumnikom, profesorjem, pesnikom Alešem Debeljakom in se preselila v Slovenijo. Postala je publicistka, prevajalka, pisateljica.

Pred leti je nesrečno izgubila moža in pristala med vdovami. Knjiga izpostavi vdovstvo, položaj vdov-e, kako temeljno, potresno se spremeni položaj ženske, ko ovdovi, kako se spremenijo njen finančni položaj, skupnost, prijateljstva. Pogleda v zgodovino, med arhetipske ženske vdove. Z vsako legendarno, arhetipsko, svetopisemsko vdovo potegne vzporednico s seboj.

Dobro obiskan dogodek.

8.2.2. Potopisna in druga predavanja

8.2.2.1. Lahkih nog naokrog: Černobil in Belorusija

Po dobro leto trajajočem obdobju brez izvedenih potopisov v živo smo tokrat uspeli realizirati že dalj časa dogovorjenega. Potopis o dinamičnem in mestoma srhljivem potepanju po zaprtem območju jedrske nesreče v Černobilu in nadaljevanje poti, po nič manj za zdravje in živce utrujajoči Belorusiji, sta nam pripravila preizkušena svetovna popotnika, zakonca Katarina in Rok Hočevar. Na spletu se ju da najti tudi pod lastno znamko – Lahkih nog naokrog. Potopisi imajo še vedno svojo publiko, verjetno bo po koncu preventivnih ukrepov proti virusu Covid-19 število teh zopet naraslo.

8.2.2.2. Po Južni Ameriki s kolesom

5000 km dolgo kolesarsko potepanje po Južni Ameriki. S sliko in besedo nas je po poti, ki jo je začel v Buenos Airesu, popeljal Aleš Juvanc. V nadaljevanju je le pokukal v Brazilijo in Paragvaj, kjer je občudoval veličastne slapove Iguazu. Vrnil se je v Argentino in od tam kolesaril še v Bolivijo. Preko visokih andskih prelazov se je spustil do perujske pacifiške obale in zaključil v Limi.

8.2.2.3. Filipini – dežela prijaznih ljudi

Fotograf Matej Košir, ki večino svojega prostega časa preživi na potovanjih, kot popotnik z nahrbtnikom in fotoaparatom na rami, po vsakem potovanju pripravi izvirni potopis. Je diplomiran geograf in član Društva popotnih fotografov pod okriljem priznanih Arneja Hodaliča in Iztoka Bončine. Na tokratnem predavanju je predstavil prijazne domačine, zabavo v luksuzni četrti Manile, karaoke, vožnjo na strehi vozil, plemenske vojne in poslednje lovce na glave, pasje meso za malico, najstarejše riževne terase na svetu, "La Nina" efekt, reševanje deviških plaž in še mnogo zanimivega ... Predavanje je bilo izvedeno vrhunsko, z odličnimi fotografijami.

8.2.2.4. Kakšen bo slovenski gozd prihodnosti?

Zaradi epidemije in predpisanih ukrepov se je strokovno predavanje z naslovom: Kakšen bo slovenski gozd prihodnosti? zgodilo na daljavo, preko Zooma. Predaval je redni profesor Biotehniške fakultete, Oddelka za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire, Katedre za gojenje gozdov dr. Robert Brus. Predavanje smo pripravili v počastitev Svetovnega dneva gozdov (20. marec), tudi z zavedanjem, da je poraščenost z gozdovi v naši občini kar 70 % in bo posledično tema predavanja zanimala večji del naših

občanov, ki se posredno ali neposredno vezani na gozd. Glede na to in zanimanje lokalnega prebivalstva je bilo predavanje zadetek v polno, ogled preko Youtuba zares velik.

8.2.3. Bralna značka za odrasle, 9. sezona

Bralna značka je trajala od 1. 10. 2020 do 30. 4. 2021. Obvestila o začetku in zaključku bralne značke so bila objavljena na naših socialnih omrežjih (Facebook, Instagram, TikTok ...), na naši domači strani ter preko MailChimpa. Udeleženci so bili na zaključno prireditev povabljeni tudi preko navadne pošte.

V 9. sezoni je nabor knjig obsegal 145 naslovov, 10 od teh jih je tudi v e-obliki. Sodelovalo je 56 bralk in bralcev, 35 jih je bralno značko tudi opravilo. Skupaj so prebrali 798 knjig.

Bralci so dobili bralne seznime in za opravljeno značko je bilo potrebno prebrati vsaj 7 naslovov. Bralni seznam je bil objavljen tudi na naši domači in Facebook strani.

21. aprila 2021 smo v dopoldanskem času za udeležence bralne značke pripravili knjižno čajanko. Potekala je preko ZOOM-a, udeležilo pa se je 8 bralk.

Največ knjig, ki jih je prebrala ena bralka, je 57, naslednja jih je 53, prvi bralec je na 3. mesto prišel s 40. prebranimi. Le dva sta se strogo držala pravil in prebrala samo toliko naslovov, kot jih je bilo potrebnih, da je bralna značka zaključena, večina je prebrala 10 knjig in več. Pol tistih, ki so oddali zloženko, je prebralo 20 knjig in več. V povprečju so bralci prebrali kar 23 knjig! Čeprav je bilo za opravljeno bralno značko potrebno prebrati zgolj en potopis, so jih najbolj vneti prebrali 10 in več, nekdo pa kar vse, torej 15. Tudi priljubljenost pesniškim zbirkam narašča. Več kot polovica jih je prebrala dve in več, kar precej pa jih je bilo, ki so prebrali po 4. Enako lahko rečemo tudi za strokovno literaturo, nekdo jih je prebral kar osem! (Ista oseba je prebrala tudi vse potopise). V povprečju so udeleženci prebrali po 7 knjig tujih avtorjev (zahtevalo se je eno) in 9 del domačih avtorjev (zahtevalo se je dve).

Skozi leta bralne značke so postali bralci (nekateri so z nami že od začetka) tudi bolj kritični. Če je bila negativna ocena v prvih sezonah zgolj osamelec, so letos bralci podelili kar 28 negativnih ocen. 213 ocen je, da so knjige nekje vmes, največ pa je bilo knjig s pozitivno oceno, 557. Običajno povprašamo, katera knjiga jim je bila najbolj všeč in letos so bralci kot najljubšo prvič omenili tudi dve knjigi poezije. Za najboljšo knjigo 9. sezone so bralci določili knjigo V morju zrnca soli.

Na zaključni prireditvi sredi maja smo gostili pisca kriminalnih romanov Avgusta Demšarja in urednika Založbe Pivec, Nina Flisarja.

Skupaj smo v devetih sezonah prebrali 1.249 naslovov.

8.2.4. Promocija gradiva

8.2.4.1. Dom Petra Uzarja – predvajanje filmov (Filmski portreti ZKO Tržič)

Starost prinaša spomine in modrost preteklih dni. Kdaj, če ne na jesen življenja, se človek ozira nazaj, po prehojeni poti, obuja spomine, ki jih obarva v lepo.

V knjižnici hranimo videoposnetke, ki s svojo vsebino izpričujejo bogato dediščino Tržiča in Tržičanov. Filmski portreti tržiških ljubiteljskih kulturnikov je projekt Zveze kulturnih organizacij Tržič, s katerim želijo zagotoviti trajen spomin na lokalne ljubiteljske kulturne delavce in osvetliti njihov ustvarjalni odnos do domačega kraja in ljudi.

Z ogledi Filmskih portretov smo stanovalcem doma starostnikov želeli prikazati minulo delo tržiških ustvarjalcev.

Predvajali smo jim - ogledali so si: Mesto v osrčju Karavank / avtor B. Jambrek; Folklorna skupina Karavanke / ZKO Tržič; Kvintet bratov Zupan / ZKO Tržič; Dorca Kralj / ZKO Tržič; Franci Šarabon / ZKO Tržič; Tekčeve jaslice / Tržiški muzej.

Vsak film si ogleda med 35 in 47 stanovalcev doma upokojencev. Skupaj si je filme od junija do konca decembra ogledalo 248 stanovalcev.

O terminu predvajanja in številu gledalcev vedno obvestimo tudi avtorja/založnika filma (ZKO, Jambrek, Tržiški muzej).

Po ogledu/predvajanju z objavo na družbenih omrežjih (Facebook) javnost o dogodku seznanimo s slikovnim gradivom (fotografije nam posreduje DPU).

8.2.4.2. Filmska značka in Filmski vikend paket 2021/2022

Oba projekta potekata v zimskem času. Knjige nas nagovarjajo z besedami, filmi s podobami, oboje ima svoj prostor na policah knjižnice.

Filmska značka Za ogled smo priporočali najnovejše filme evropske produkcije, ki s svojo kakovostjo posegajo v sam vrh filmskih poslastic. Priporočilni seznam je ponujal šestih filmskih žanrov, 134 naslovov kvalitetnih evropskih in slovenskih filmov. Sodelujoči so lahko izbirali tudi med 50-imi naslovi knjig, po katerih je posnet film ali serija oz. se tematika knjige navezuje na film, igralce...

Sodelujoči v filmski znački si je v času trajanja filmske značke pogledal 10 filmov (5 slovenskih in 5 tujih) in prebral knjigo, na podlagi katere je film nastal ali pa je knjiga vsebinsko povezana s filmom. Načrtovali smo tudi srečanjem z enim od slovenskih filmskih ustvarjalcev, ki pa zaradi epidemije ni bilo izvedeno.

Promocija: vabilo k sodelovanju v Filmski znački je bilo objavljeno v Tržičanu, nov/dec 2020, Tržiškem glasu in preko naših spletnih poti (Cobiss, mailchimp...). Objavo smo občasno ponavljali na različnih družbenih omrežjih in preko elektronskih medijev.

Za uspešno opravljeno filmsko značko so sodelujoči prejeli vstopnico za ogled filma v radovljiški kinodvorani po lastni izbiri. Ob zaključku smo skupaj z bralno značko za odrasle v mesecu maju pripravili srečanje z avtorjem uspešnic o inšpektorju Vrenku, Tomažem Zupančičem, bolj znanem pod psevdonimom Avgust Demšar.

V prvi sezoni je sodelovalo 17 članov knjižnice.

Filmski vikend paket Projekt je bil pripravljen z namenom obogatitve naše obstoječe ponudbe. Poleg tega smo želeli povečati izposojno DVD-jev. Ob tem smo članu ob izposoji 5-ih DVD-jev priložili vrečko s kokicami.

V času od decembra 2020 do marca 2021 nam je na ta način uspelo »oddati« 22 vrečk kokic, ob katerih je bilo izposojenih 110 DVD-jev. Od 1. decembra do 31. 12. 2021 so si uporabniki izposodili 5 paketov.

Obveščanje je potekalo preko družbenih omrežij, e-pošte in domače spletne strani. Članek je bil objavljen v glasilu Tržičan.

8.2.4.3. Kvizi v domu starejših občanov

Branje je pomembno tako v mladosti kot starosti. Ker pa starostniki zaradi težav z vidom sami težje prebirajo knjige, smo se odločili, da jim pri tem pomagamo. Vsak mesec zanje preberemo knjigo in jim zgodbo na srečanju obnovimo. Poslušanju sledi reševanje kviza, ki je tematsko povezan z vsebino knjige.

Naslovi knjig so skrbno izbrani, saj oskrbovanci doma radi poslušajo zgodbe svojega otroštva. V letu 2021 smo brali in poslušali: Butalce, Martina Krpana, Bratovščino Sinjega galeba, Kozlovsko sodbo v Višnji gori in Ovčarja Runa. Nekaj kvizov je bilo že pripravljenih (MKK), za Kozlovsko sodbo in Ovčarja Runa pa smo pripravili povsem nov kviz.

Poslušanja zgodbe in reševanja kviza se običajno udeleži okrog deset oskrbovancev. O prebranem se pogovarjamo, izmenjujemo mnenja in delimo spomine. Na ta način z reševanjem kviza krepimo spomin in ob zgodbah iz preteklosti skupaj preživimo prijetno dopoldansko uro.

8.2.5. Obeležimo posebne dneve knjig, knjižnic ...

8.2.5.1. Po knjižnici se mesto pozna - 60 let Knjižnice dr. Toneta Pretnarja

20. junija 1961 je Občinski ljudski odbor Tržič z odločbo št. 02-09-13/1-61 ustanovil Občinsko ljudsko knjižnico ter z aktom o ustanovitvi določil tudi njene naloge. Knjižnica dr. Toneta Pretnarja je naslednica le-te. Leta 1977 se iz občinskih prostorov preseli v Dom družbenih dejavnosti na Balos 4, kjer pričaka svojo 60. obletnico. Mnogo občanek in občanov Tržiča je prestopilo njen prag, mnogo knjig je obiskalo mnogo domov občanov. To je znak, da se potrebujemo.

Z jumbo plakati smo vabili, naj mesto, ljudje praznujejo z nami tako, da razmislijo, kdaj so se srečali s knjižnico, kako jim je gradivo iz njene velike zbirke bilo v pomoč ali so zaradi branja začeli na kaj gledati drugače, bi morda spet prestopili njen prag, vanjo popeljali svoje družinske člane. Knjižnica je tu za vse. Po izobraženih in osveščenih ljudeh se mesto pozna in je vse boljše.

Zbiranje sloganov za jumbo plakate, ki so nagovarjali občane celo leto, nas je obogatilo, spet smo »ponovili«, kaj vse knjige in knjižnice smo. Ideje: Spoznajmo se. Dobrodošli v knjižnici. // Dopust 2021 (fotografija bralec s knjigo v rokah in nogami v lavorju) mogoče bralec s knjigo v viseči vreči // Z vami na poti (ob tej priložnosti promocija turističnih vodičev) // Berem Tržič, Tržičane (poudarek na branju domoznanskega gradiva) // Hiša zgodb // Prostor srečevanj // Prva liga - dobra knjiga // Zmenek na slepo – izberi knjigo // Palača znanja // Se pozna? Dobrodošel v knjižnici. // Dolgčas na dopustu? Knjige čakajo. // Knjiga. Vedno dobra izbira/družba. // Ostajam brez besed. S knjigo v roki. // Ne čakaj na maj – preberi me zdaj. // Kaj sanjajo knjige? // Lek za sladko spanje - večerno branje. // Skoči v neznano. Potopi se v zgodbe. // Sreča v košari - dobra knjiga. // Širimo znanje. Knjige za branje. // Z ramo ob rami – knjižnica z vami. // Vaši smo – že 60 let KdrTP. // Razkošje besede – 60 let. // Knjižni molji – dobrodošli. // Na knjigah svet stoji. // Hranimo knjige za razne podvige.

Tudi otroke v vrtcih in šolah smo obiskali, jim govorili o praznovanju knjižnice, jih vabili na poletno gledališko predstavo in k branju v Poletavcih ter jim razdeljevali praznične balončke.

V soboto, 5. junija 2021, smo pripravili osrednji dogodek v Kulturnem centru Tržič, praznovanje knjižničnega jubileja pod naslovom Po knjižnici se mesto pozna. Program je pripravil kolektiv knjižnice, direktorica pa jubilejni zbornik, ki je povzel zadnje desetletje. (Ob petdesetletnici knjižnice je bil izdan obširnejši.) Razmere v državi so se komaj sproščale, vse priprave so potekale v negotovosti, koliko in kaj in kako bo dovoljeno. V resnici je bil prvi dogodek pred poletnim oživetjem tudi ostalih prireditev v lokalnem okolju.

Z nami so bili pevka Ana Dežman in pianist Lovro Frelih, Vokalna skupina Katarince z Janjo Meglič, Dramska skupina Avantura (KD sv. Janeza Krstnika Kovor), povezovalac Franci Kapler.

Kolektiv knjižnice na dan praznovanja, 5. 6. 2021

Naj nekaj več pove kar prispevek, kot ga je prinesel Gorenjski glas v torek, 15. 6. 2021.

Jubilej tržiške knjižnice (Besedilo: Suzana P. Kovačič)

Po knjižnici se mesto pozna so poimenovali prireditve, ki jo je Knjižnica dr. Toneta Pretnarja Tržič pripravila v jubilejnem šestdesetem letu.

Tržič – »Vsako desetletje ima svoje zakonitosti. Po svoje poskrbi za razvoj. Zadnje desetletje se je Knjižnica dr. Toneta Pretnarja izrazito odpirala navzven v lokalno okolje in z njim močno sodelovala. Predstavila je številne domačine na mnogih domoznanskih večerih, mnogi občani in zavodi so sodelovali z njo. Založila je slikanice z domoznanskimi vsebinami za začetnike v branju, negovala spomin na Toneta Pretnarja. Predstavlja digitalne možnosti in storitve ter izobražuje zlasti starejše za njihovo uporabo,« je na nedavni slavnostni prireditvi v dvorani Kulturnega centra Tržič povedala direktorica knjižnice Marinka Kenk-Tomazin in ob tem poudarila, da branje potrebujemo prav na vseh korakih, še bolj pa razumevanje prebranega. Bogata, aktualna knjižnična zbirka je in bo ostala osnova. »Ostale bomo knjižnice s svojo knjižnično zbirko in številnimi dogodki, s katerimi vam približujemo avtorje, gradivo, znanje, veščine ter zagotavljamo druženje.« Kot je sklenila direktorica knjižnice, se je vredno sprehoditi med bogato založenimi policami, vredno je prisluhniti nasvetom knjižničarjev, vredno brati. Obenem v knjižnici skrbijo, da so v toku s časom, zato njihove storitve vse močnejše tečejo tudi v digitalnih svetovih.

Župan Občine Tržič je Marinki Kenk-Tomazin podelil priznanje župana Občine Tržič za dolgoletno uspešno vodenje in razvoj knjižnice, povezovanje knjižnice z lokalno skupnostjo in popularizacijo branja. Obenem je to priznanje vsem sodelavcem knjižnice. Župan je dejal, da knjižnica, ta šestdesetletna dama, mesto bogati, in izrekel veliko zahvalo tudi vsem, ki so bili v preteklosti del te zgodbe, med njimi dolgoletna direktorica knjižnice Marija Maršič in »potujoči« knjižničar Janez Bohinec. Kot je poudaril župan, je v knjižnici zakladnica domače, slovenske besede, spomnil je na spominsko sobo dr. Toneta Pretnarja in tudi na izjemno uspešen projekt knjižnice Digitalno=realno=normalno. Veliko misli pa je zapisanih v zborniku.

Občinski ljudski odbor Tržič je 20. junija 1961 ustanovil Občinsko ljudsko knjižnico ter z aktom o ustanovitvi določil tudi njene naloge. Knjižnica dr. Toneta Pretnarja je njena naslednica. Svoje prostore je dobila v občinski stavbi na Trgu svobode 18. Leta 1977 so knjižnico iz občinskih prostorov preselili v Dom družbenih dejavnosti na Balos 4, kjer je še danes. Po besedah župana Sajovica so idejne zasnove, da v naslednjih letih knjižnici zagotovijo še prijaznejše prostore na lokaciji nekdanjega Peka Pur.

Praznovanju jubileja z glasbenimi gosti in dramsko skupino so se pridružili sedanji in nekdanji strokovni delavci knjižnice in drugi, povezani z njo ...«

Naslovnica zbornika

Tržiški župan Borut Sajovic je Marinki Kenk-Tomazin podelil priznanje župana Občine Tržič za dolgoletno uspešno vodenje in razvoj knjižnice, povezovanje knjižnice z lokalno skupnostjo in popularizacijo branja. / Foto: Primož Pičulin

8.2.5.2. Noč knjige (23. 4. 2021): Knjige, ki ostajajo z menoj

Zaradi razglašene epidemije nismo pripravljali odprtega dogodka, pač pa smo strokovni delavci knjižnice ob Noči knjige, pobudnica katere je založba Sanje, pripravili dogodek z naslovom Knjige, ki ostajajo z menoj. Bibliotekarji smo v obliki posnetega zapisa predstavili vsak deset knjig, ki so se nas dotaknile in ostajajo z nami. Posnetek je tako postal svojevrstni medgeneracijski priporočilni seznam branja. Z njim smo se bibliotekarji želeli še nekoliko približati našim bralcem.

8.2.5.3. Teden slovenskih knjižnic (15. - 20. november)

V tednu slovenskih splošnih knjižnic je tudi 20. november, Dan splošnih knjižnic. Letos je bila posebna pozornost posvečena BRANJU – bralni kulturi in bralni pismenosti in obenem opozorilo na bogate knjižnične zbirke, ki jih hranijo slovenske splošne knjižnice. Vesna Horžen, predsednica Združenja splošnih knjižnic je dejala: " Čas, v katerem živimo, je pokazal, kako zelo pomembno je brati: zato, da smo pismeni in se učimo, da smo sočutni in spoštljivi, da znamo razmišljati in izraziti svoje misli, da krajšamo čas našim bližnjim in sebi, da spoznavamo svetove, ki jih ne bi nikoli obiskali in ljudi, ki jih nikoli ne bi srečali. Branje je pomembno zaradi vsega naštetega, predvsem pa zato, da ostanemo ljudje«.

V tem tednu se je tudi v naši knjižnici dogajalo. Izvedli smo potopisno predavanje priznanega fotografa Mateja Koširja z naslovom Filipini – skrivnostna dežela prijaznih ljudi.

Pripravili smo akcijo Bralci bralcem priporočajo in k sodelovanju povabili naše uporabnike. Njihove podane nasvete drugim bralcem in razloge za branje določenih naslovov tedensko objavljamo na naših družbenih medijih.

Na predvečer obletnice smrti našega rojaka Toneta Pretnarja, ki je umrl 16. 11. 1992 na Poljskem, smo pripravili dvodelen dogodek. Veleposlaništvo Republike Poljske je v sodelovanju s Katedro za polonistiko Univerze v Ljubljani pripravilo razstavo z naslovom »Pozorna pripovedovalka«, sodobne

poljske avtorice v slovenskih prevodih. 10 panojev dimenzij 70 x 100 smo postavili na ogled na stopnišču naše stavbe (ob pomoči Foto kluba Tržič). Sledilo je branje poljske književnosti v izvedbi študentov ljubljanske polonistike. Športno društvo Pajki, predstavniki poljske skupnosti v Sloveniji, že nekaj let sodelujejo v mednarodnem projektu, ki se odvija v vseh državah, kjer so aktivne poljske skupnosti oziroma manjšine in katerega namen je širiti znanje poljske književnosti in vzpodbujati bralno kulturo. Gre za projekt Branje poljske književnosti, letos se javno bere poljsko komedijo *Moralnost gospe Dulske* (*Moralność pani Dulskiej*). Z nami so bili njegova ekscelenca veleposlanik RP v RS gospod Krzysztof Olendzki s soprogo, sodelavci Katedre za polonistiko Oddelka za slavistiko in dr. Niko Jež, Aleksandra Pintarič Kaczynska - Športno društvo Pajki, študentke in študentje polonistike, župan občine Tržič.

Študentje polonistike so brali Moralnost gospe Dulske

V tem tednu smo načrtovali sprejem Pretnarjevega nagajenca za leto 2021 Aleša Štegra, tudi ta dogodek smo zaradi subjektivnih in objektivnih razlogov prestavili v prvi del leta 2022.

8.2.5.4. Praznični decembrski večer

Letos smo praznični večer sestavili iz tradicionalnega koncerta Kitarskega ansambla Svarun z naslovom Škrjančev spev, recitala praznične poezije in nastopa učencev Glasbene šole Svarun. V prvem delu je praznično poezijo recitala Barbara Kramar, izmenjuje z glasbenimi nastopi učenk Ize, Klare, Sare, Evite, Ajše in Vite, zaigrale so krajše, znane božične pesmi. Drugi del je izzvenel ob zvoku kitar. Glavnina glasbe je bila avtorske (Gregor Bitežnik) in odraža filozofsko in družbeno usmeritev članov ansambla. Obisk je bil dober in izkazalo se je, da obiskovalci tovrstne dogodke zdaj, v tem posebnem času, potrebujejo še bolj, kot so jih poprej.

8.2.6. Digitalno je realno je normalno

8.2.6.1. Individualna izobraževanja

Knjižnica dr. Toneta Pretnarja s tovrstnimi izobraževanji prispeva k doseganju strateškega cilja, da se v petih letih Slovenija uvrsti med pet najbolj digitaliziranih držav v Evropi.

V okviru projekta Digitalno = realno = normalno smo v Knjižnici dr. Toneta Pretnarja pripravili individualno izobraževanje na daljavo. To pomeni, da se je predavatelj v enem terminu posvetil le eni osebi, slušatelju. Izobraževanja so se začela v začetku aprila in zaključila konec junija. Potekala so preko Zooma, WhatsAppa, Skypa ali FB Messengerja (po dogovoru).

V maju, juniju, oktobru, novembru in decembru smo poleg izobraževanj na daljavo pripravili tudi individualna izobraževanja, ki so potekala v knjižnici.

Izvedli smo 55 izobraževalnih ur. Udeleženci izobraževanj so starejši, upokojenci in tudi že mlajši.

Tema izobraževanj so družabni, socialni mediji (Facebook, Instagram, Twitter, YouTube, TikTok); komunikacije preko interneta oziroma Wi-Fija (Viber, WhatsApp, Skype); sodobne komunikacijske aplikacije (Zoom, MSTEams); pametni telefoni; kako pridobiti spletno kvalificirano digitalno potrdilo za fizične osebe; pregled portala zVEM (kako se naročimo na specialistični pregled, kako preverimo čakalne dobe za specialistične preglede); osnove operacijskega sistema Windows; osnove programov MS Office (Word, Excel, PowerPoint); urejanje fotografij, deljenje fotografij, video urejanje; storitve v oblaku. Dodatno tudi pregled portala SI TRUST, zVEM ter tudi varno nakupovanje preko spleta.

Mnenja: Izobraževanje o sodobnih socialnih omrežjih, ki sem se ga udeležila, mi je dalo zelo uporabna in koristna znanja za današnji čas. Predavatelj Aleš Ahčin je bil zelo strokoven in dostopen za vsa moja vprašanja. Dobila sem veliko uporabnega znanja, zato v jeseni želim nadaljevati z računalniškim izobraževanjem v smeri spletnega komuniciranja. Le tako naprej. L. J.

Odličen predavatelj. Je zelo potrpežljiv, ponovi. Osredotočen na potrebe uporabnika. Tukaj in sedaj. Res dober pristop. V. K.

8.2.6.2. Skupinska izobraževanja

Septembra, oktobra in novembra 2021 smo v Knjižnici dr. Toneta Pretnarja organizirali in izvedli izobraževanja s področja pametnih telefonov, tablic ter osnov operacijskega sistema MS Windows.

Namen izobraževanja je razvijanje splošne digitalne pismenosti za prijaznejše življenje ter spoznati in se naučiti uporabljati sodobne načine elektronskega komuniciranja. Izobraževanje je namenjeno vsem, ki želijo izpopolniti ali obnoviti lastna znanja pri delu s pametnimi napravami in spoznati osnovne pojme informacijske komunikacijske tehnologije.

Cilj izobraževanja je povečati znanje s področja digitalnih vsebin in omogočiti kar najbolje uporabljati pametno napravo ter spoznati prednosti uporabe pametnega telefona, tablice in računalnika.

Izvedli smo trinajst izobraževanj, posameznega izobraževanja se je udeležilo od 10 do 13 slušateljev. Prijave na izobraževanja smo morali omejiti zaradi Covid-19 ukrepov.

Vsebina izobraževanj je bila naslednja: pregled in urejanje namizja pametnega telefona, kreiranje in poimenovanje nove mape; osnovne nastavitve telefona (nastavitve velikosti črk, domačega zaslona ter nastavitve obvestil); uporaba orodij in pripomočkov (svetilka, budilka, beležka); koledar - vnosi

dogodkov, nalog v koledar in nastavitve opomnikov; fotografiranje, snemanje videa, urejanje fotografij. Pošiljanje fotografij preko elektronske pošte, Vibra, Facebooka, Messengerja in WhatsAppa; nastavitve brezžične povezave z internetom (Wi-Fi); družbena omrežja (Facebook, Instagram, Twitter, YouTube, TikTok); komunikacije preko interneta oziroma Wi-Fi-ja (Viber, WhatsApp, Skype); uporaba trgovine Google Play, iskanje aplikacij in kako prepoznamo najboljše aplikacije; nameščanje aplikacij, brisanje aplikacij; pregled portala zVem, Sigenca.

Mnenje: Obiskovala sem tečaj za pametne telefone. Že takoj na začetku mi je bil zelo všeč pristop vašega sodelavca, ker sem dobila zelo prijeten občutek, ni deloval kot češ "saj tako nič ne zna". Ker sem doživela pravo razočaranje ob nakupu telefona (Prodajalka mi je rekla: "Gospa, za vas pa ni pametni telefon."), mi res veliko pomeni, da se nekdo potrudi, da te nekaj nauči in ne, da ima negativen odnos do tega. Z veliko večjim veseljem sedaj brskam po telefonu, na njem delam stvari, ki prej zanje nisem vedela, oz. si nisem upala tega uporabiti. Zelo sem vesela, da sem bila lahko del tega tečaja in si želim, da bi kaj takega še ponovili, mogoče tudi za računalnike. Karkoli bo, se mi zdi, da bo za nas malo starejšo generacijo dobrodošlo. Želim vam še naprej tako uspešno delo kot do sedaj, Alešu pa hvala! N. P

8.2.6.3. Digitalno = realno = normalno 2021

S projektom Digitalno = realno = normalno si prizadevamo svet digitalnega približati ljudem vseh starosti ter prikazati tehnologije sedanosti in prihodnosti. Knjižnica s tem projektom prispeva k hitrejši poti Slovenije v digitalizacijo.

Tokrat smo predstavili robotiko, robotsko roko, simulator varne vožnje, brezpilotne letalnike, obogateno resničnost, virtualno resničnost, Lego robotiko, 3D tisk, laserski rezalnik, rezalnik folije ter aplikacijo KOBI. Učencem in dijakom smo namreč želeli predstaviti znanja in poklice, ki bodo aktualni v prihodnosti, ter povezali podjetja, učence in knjižnico. Obiskovalci so lahko naprave preizkusili, s čimer smo jim omogočili vrhunsko izkušnjo oziroma doživetje.

Dogodek Digitalno = realno = normalno 2021 smo izvajali na Balosu 4 in kot tehniški dan na Osnovni šoli Bistrica in Osnovni šoli Križe.

Na Balosu 4 v veliki dvorani so obiskovalci na simulatorju varne vožnje (Triglav LAB) testirali svoje vozniško znanje in spretnosti. Izkusili so rokovanje z industrijskim robotom – kobotom, mu na interaktivni način določili gibanje ter spoznali robotski vid. Podjetji ElevonX in OneDrone sta predstavili različne tipe brezpilotnih letalnikov – dronov. Dogodka se je udeležilo 156 obiskovalcev.

Na OŠ Bistrica je Grega Cimperman iz podjetja SMART predstavil Lego robotiko. FabLab Maribor je prikazal delovanje 3D tiskalnika, laserskega rezalnika ter rezalnik folije. Predstavnika podjetij ElevonX in OneDrone sta prikazala, kako delujejo in kako so sestavljeni brezpilotni letalniki, ter navdušila učence nad poklicem pilota drona. Učitelje OŠ Bistrica smo izobrazili, da so samostojno izvedli delavnice na temo aplikacij, knjig, pobarvank z obogateno resničnostjo. V tehniški dan je bilo vključenih 412 učencev.

Na OŠ Križe je Otroška akademija predstavila učencem Lego robotiko. Piranske soline in Grad Podsmreka so učenci in učitelji lahko obiskali s pomočjo virtualne resničnosti podjetja 505 VR. Učenci so se podali na virtualno kolesarjenje na SIMATHLONU. Različne tipe brezpilotnih letalnikov ter njihovo delovanje je predstavilo lokalno podjetje ElevonX. Tehnični dan je bil izveden za zadnjo triado, tako da je bilo v tehnični dan vključenih 121 učencev.

Predstavniki podjetja Notr.si niso prišli na dogodek, svoje odsotnosti niso opravičili. Tako smo namesto delavnice podjetja Notr.si izvedli delavnico aplikacije in knjige z obogateno resničnostjo.

Vsa podjetja sodijo med zelo uspešna podjetja (nekatera na svetovnem nivoju) in so se v Trziču predstavila brezplačno.

Mnenja: Borut Sajovic – župan občine Tržič

K razumevanju in seznanjanju z digitalizacijo sodi tudi izjemen projekt naše Knjižnice Dr. Toneta Pretnarja DIGITALNO = REALNO = NORMALNO, ki vse generacije Tržičanov že tretje leto zapored seznanja z najnovejšimi dosežki slovenskih podjetij na tem področju. Zadovoljen sem, da je del te presežne sodobne zgodbe tudi tržiško podjetje ElevonX iz Sebenj, ki z zgodbo praktične uporabe brezpilotnikov navdušuje Tržič, Slovenijo in svet.

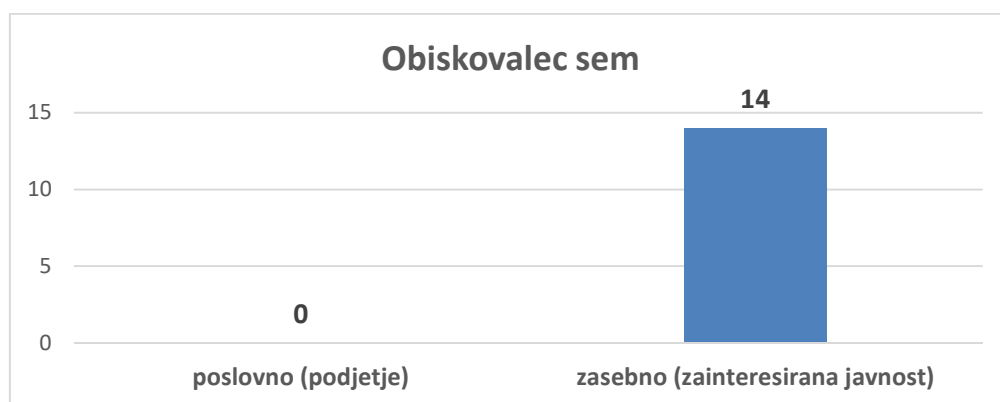
Nataša Dovžan Markelj – pomočnica ravnateljice OŠ Križe

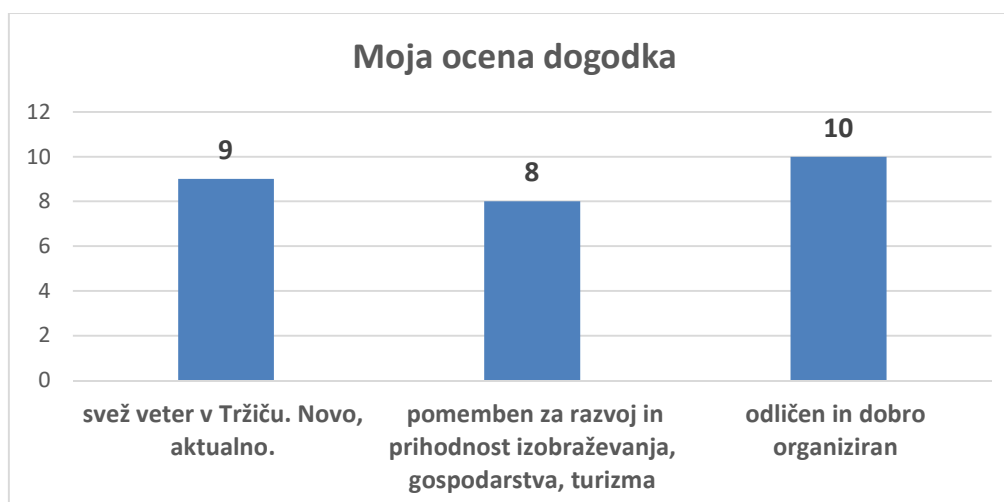
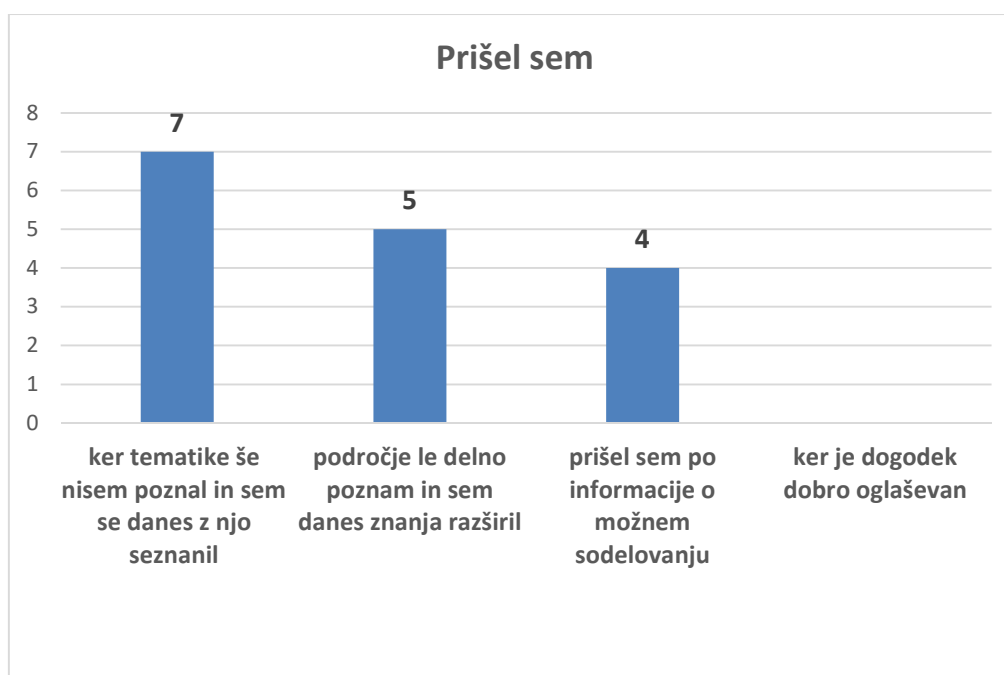
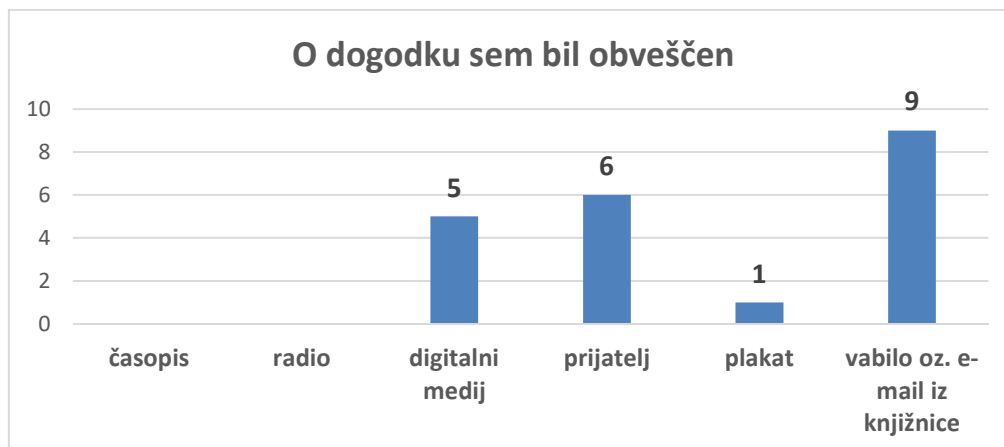
V torek, 5. 10. 2021, je na naši šoli potekal dan dejavnosti z naslovom Digitalno = realno = normalno. Ob tej priložnosti se vam zahvaljujem za uspešno sodelovanje in odlično izpeljavo tehniškega dne na naši šoli. Učenci (bilo jih je 121) so bili navdušeni nad novostmi, ki prihajajo na tržišče, pa tudi z delavnicami. Tudi zaposleni na šoli smo bili zadovoljni, da je dan potekal inovativno, aktivno in poučno. Zahvaljujem se tudi lastnikom inovacij, za katere upam, da so se med našimi učenci počutili dobrodošli. Zahvaljujem se knjižničarju Alešu, ki se je odzval takoj, ko smo sporočili, da predstavnikov podjetja Notr.si ni bilo na dogodek. Pripravljen je bil prevzeti njihovo vlogo, naši učiteljici pa je predal nekaj osnovnih usmeritev, tako da je delavnica potekala nemoteno.

FabLab Maribor (Biljana Petrovčič, Vito Dorojevič, Helena Golež in Dorian Petrič)

V imenu ekipe FabLab Maribor se vam zahvaljujem za zaupanje in vam posredujem kratko evalvacijo dogodka. Najprej bi želeli pohvaliti samo organizacijo in komunikacijo organizatorja (Knjižnica dr. Toneta Pretnarja), saj so bile vse informacije posredovane korektno, pravočasno in kvalitetno, kar je rezultiralo absolutno kvalitetno izvedbo dogodka. Prav tako gre pohvala organizatorjem OŠ Bistrica, ki so dogodek izpeljali korektno in kvalitetno. Otroci so bili med delavnicami aktivni in motivirani, saj so aktivno sodelovali pri vseh izvedbah. Vodstvu OŠ Bistrica se zahvaljujemo za topel sprejem in gostoljubje. Ekipa FabLaba Maribor občuduje in pozdravlja vse tovrstne dogodke, saj menimo, da so tovrstne aktivnosti dodana vrednost izobraževalnim programom in lahko bistveno vplivajo na popularizacijo tehničnih vsebin in digitalizacije. Ta dogodek smo dojeli kot primer dobre prakse, ki je lahko za zgled in v ponos organizatorjem. Še enkrat hvala in upamo, da bomo še kdaj sodelovali.

Na dogodku smo izvedli tudi anketo. Anketiranci so odgovarjali takole:

8.2.7. Domoznanstvo

8.2.7.1. Domoznanski september

Domoznanski september smo prvič načrtovali, organizirali in izpeljali kot celoto. Za vsak teden v mesecu smo pripravili dogodek, vsebinsko vezan na domoznanstvo. Pripravljen je bil jumbo plakat. Domoznanstvo je pravzaprav aktivno sodelovanje z okoljem, ka(ko)r v knjižnici redno/pogosto delujemo. Lokalo okolje, ustanove in Tržičani s svojimi prispevki bogatijo naš izbor prireditvev.

- Prvi dogodek v septembru z naslovom **Bosi. Obuti. Sezuti** je bil povezan s čevljarско tradicijo v Tržiču.

Glede na tradicijo v Tržiču, ki je tesno povezana s čevljarstvom, smo v začetku septembra v knjižnici predstavljali knjigo *Bosi. Obuti. Sezuti*.

Knjiga je izšla ob postavitvi zbirke v Slovenskem etnografskem muzeju in prinaša zgodovinski pregled obuvanja na slovenskem. V pogovoru z avtorico Janjo Žagar smo iskali odgovore na vprašanje: »Ali so moji čevlji res zgolj oblačilo mojih nog, kot se zdi na prvi pogled?«

Ob tem dogodku smo sodelovali z OŠ Tržič in Vrtcem Tržič, katerih učenci in otroci so prispevali likovne izdelke. Le ti so bili razstavljeni na prireditvi. Mentorica Darja Zupan je ob tem sodelovanju zapisala: »Na OŠ Tržič smo se z veseljem odzvali in se vnaprej veselimo prihodnjih dogodkov v sodelovanju s knjižnico. V Tržiču še vedno čutimo tradicijo čevljarstva, pa čeprav skozi risbo. Podpiram vsako sodelovanje v našem kraju.« Razstavo sta si v naslednjih dneh prišli ogledat skupina vrtčevskih otrok in učenci krožka Likovna snovanja iz OŠ Tržič. Za likovne izdelke smo pripravili dve »power point« predstavitvi, ki smo si ju ogledali na dogodku in nato posredovali na vpogled sodelujočima šoli in vrtcu.

Z baletnima točkama sta večer obogatili učenki Baletne šole Stevens iz Medvod, prav tako Tržičanki.

Veseli smo sodelovanja z lokalno skupnostjo, saj s svojimi izdelki bogati dogodke v knjižnici.

- Nadaljevali smo z **rodoslovjem**.

Predsednik Slovenskega rodoslovnega društva **Matej Hohkraut** nam je predstavil društvo in 25 let njegovega delovanja. Izvedeli smo, kako se lotiti raziskovanja družinskih rodovnikov, kje poiskati vire, na kakšen način si pomagati s programi, ki so na voljo na spletu. Rodoslovje je po vsem svetu eden najbolj razširjenih »konjičkov«. Tudi v Sloveniji se hitro razvija. Predvsem zaradi interneta se sodelovanje med posameznimi rodoslovci in rodoslovnimi društvi kakovostno pogloblja. Dobili smo odgovore na različna vprašanja in spoznali, da delo rodoslovca zahteva natančnost, potrpežljivost in iznajdljivost. Trud posameznika je bogato poplačan s tem, ko v rokah drži svoje družinsko drevo in spozna korenine svoje preteklosti.

S predstavitvijo smo želeli vzpodbuditi branje domoznanskega gradiva in spoznavanje okolja, v katerem živimo.

- **Besedarije** so projekt Društva upokojencev Tržič.

Dvakrat letno izdajo drobno knjižico, katere vsebina je predstavljena na pogovornem večeru v knjižnici. Letošnja tema Spomini pa ostajajo prinaša zgodbe/spomine Tržičanov o njihovem otroštvu, odrasčanju in življenju v rodnem Tržiču. Ob tem dogodku smo sodelovali z otroki Vrtca Tržič. Povabili smo jih k prebiranju knjig na temo Dober tek. Knjižnica je poskrbela za izbor in knjige dostavila v vrtce. Nastali so likovni izdelki in nekaj govornih posnetkov. Likovne izdelke smo predstavili na predstavitvi

knjižnice, ki poleg spominov na otroštvo prinaša tudi spomine na prehranjevanje v preteklosti. Večer je z glasbo na harmoniki popestril osnovnošolec L. T.

S temo Dober tek! smo se pridružili aktivnostim ob imenovanju Slovenije za nosilko naziva Evropska gastronomska regija 2021 in Dnevom Evropske kulturne dediščine.

- Tudi septembrske pravljice na spletu so bile izbrane na temo Dober tek. Predvajali smo ljudske pravljice: Ajdovo zrno, Pšenica najlepši cvet, Ušja slanina in Zdravilno jabolko. Predvajanje pravljič je naš prispevek pri sodelovanju gorenjskih knjižnic na Dnevih Evropske kulturne dediščine.

- Predstavili smo knjigo izbranih **pesmi Mata Mežka** z naslovom **Moje mesto Tržič**. Zasnovala, uredila in gradivo zanjo je zbrala Jožica Koder, založila in izdala pa Zveza kulturnih organizacij Tržič.

Matija oz. Mato Mežek (1928–2001) je bil pomemben soustvarjalec kulturnega življenja v Tržiču v 2. polovici 20. stol., predvsem pa, kot je sam vedno poudarjal, pravi »Trščan«. Težko je naštetiti vse kulturne in humanitarne dejavnosti, pri katerih je bil aktiven. Je avtor številnih ponarodelih pesmi, ki opisujejo lepote Tržiča in njegove okolice. Tudi besedilo tržiške himne je prišlo izpod njegovega peresa.

Pogovarjali smo se z avtorico Joži Koder in predstavnikom založnika Davidom Ahačičem. Sodelujoči so bili še Tanja Hotko, dekliški pevski zbor, Boris Kuburič in Lado Srečnik.

- V okviru »Domoznanskega septembra« smo v letu prvič pripravili **Domoznansko bralno značko**.

Sodelujoči so lahko z branjem tiskanega gradiva ali ogledi posnetkov na YouTube spoznali zgodovino Tržiča in Tržičanov v pisani besedi in shranjeno/posredovano v digitalni obliki. Gradivo, pripravljeno v ta namen, je obsegalo knjige, ki so jih napisali Tržičani ali pa so vsebinsko vezane na Tržič, domoznanske videoposnetke naših (KdrTP) prireditvev in spletna mesta in arhive domoznanskega gradiva.

Za opravljeno bralno značko je bilo potrebno prebrati dve knjigi s seznama ali prebrati eno knjigo s seznama in pogledati en domoznanski dogodek (YouTube) oziroma na domači strani knjižnice raziskati spletni arhiv (Tržiški vestnik, Cerkveni glasnik), domoznanski portal KAMRA, Obrazi slovenskih pokrajin, Domoznanski kotiček, Drobižki iz Tržiča.

Domoznanska bralna značka je potekla od 1. 9. do 31. 9. 2021. Sodelovalo je 13 članov knjižnice. Ob zaključku so vrnili vpisnico in prevzeli nagrado (skodelico z logotipom knjižnice). Bralna značka je »zaživela« tudi v Domu Petra Uzarja, kjer je bibliotekar na Bralnem krožku prebiral domoznansko gradivo. Stanovalci doma starostnikov so ob tej priložnosti obujali spomine na pretekle čase. Sodelujoči (8) so prav tako prejeli nagrado. V DPU je bralna značka potekala v mesecu oktobru.

Obveščanje/vabilo k vpisu je bilo izvedeno preko naših obstoječih »kanalov«.

Z bralno značko smo izpostavili obsežno zbirko domoznanskega gradiva in spletne vire, s katerimi lahko uporabniki knjižnice odkrivajo zgodovino, kulturo in druga bogastva domačega kraja.

- **Gor pa dol po pvac: Bili so fotografi**

Domoznanska Prireditvev Gor pa dol po pvac raziskuje življenje v Tržiču nekdaj. Organiziramo jo skupaj z ZKO Tržič in JSKD OI Tržič. Na prireditvi predstavimo gradivo, ki smo ga zbrali na terenu, prav tako

pa se pogovarjamo z gosti. Obenem vsako leto tudi izdamo in med obiskovalce razdelimo Prve tržiške domoznanske novice, časopis, ki povzame glavne iztočnice predhodnega večera.

Prireditev, namenjena fotografom, ki so v Trziču delovali od konca druge sv. vojne do konca 60-ih let 20. stol. (profesionalni, ljubiteljski znotraj Fotokluba Tržič in samostojni fotografi), je bila zaradi protikoronskih ukrepov **odpovedana**, nov termin za izvedbo je 11. 1. 2022.

8.2.7.2. Predstavitev revije *Kronika: Iz zgodovine Tržiča*

Pogovarjali smo se z urednikom dr. Mihom Preinfalkom.

Poudaril je, da Tržič od izdaje Zgodovinskih drobcev župnije Tržič ni dobil nobenega novega zgodovinskega pregleda, čeprav je v tem času prišlo do kar nekaj novih odkritij. V ta namen je ta tematska številka *Kronike* posvečena Tržiču.

V reviji je več kot trideset avtoric in avtorjev, priznanih in uveljavljenih strokovnjakinj in strokovnjakov na svojem področju, med njimi je tudi nekaj domačink in domačinov iz Tržiča, na novo ali sploh prvičkrat osvetlilo nekatere vidike bogate zgodovine našega mesta Tržič.

Kronika prinaša zgodovinske prispevke, poleg njih pa prispevke s področja umetnostne zgodovine, jezikoslovja, etnologije, arhitekture, geografije, arheologije, muzeologije in muzikologije.

Prireditev je potekala preko Zoom-a, beleži 186 ogledov.

8.2.7.3. *Skrita pričevanja o potresu leta 1348 v slovenskih deželah*

(Pripravljeno, zadnji hip odpovedano/prestavljeno)

Gre za pogovor z dr. Marijo Klobčar, višjo znanstveno sodelavko pri Glasbenonarodopisnem inštitutu ZRC SAZU ter docentko za folkloristiko in mitologijo, na podlagi njenega istoimenskega članka v reviji *Studia mythologica Slavica*.

V članku obravnava malo znan in raziskan dogodek, ki pa je imel močan vpliv na zgodovino slovenskih dežel in srednje Evrope. Dogodek je povezan tudi s Tržičem, s samim nastankom naselbine, ki je, tudi zaradi kroničnega pomanjkanja virov, ovit v legendo. V pogovoru z dr. Klobčar bi mdr. postavili mitične dele legende v širši okvir, kar bi bil, glede na omenjeno pomanjkanje, tudi dobrodošel doprinos k raziskovanju najzgodnejše zgodovine našega mesta.

Zaradi bolezni avtorice se prireditev prestavi v leto 2022.

8.2.7.4. *Zgodbe o Tonetu*

Tržičan dr. Tone Pretnar je bil slovenski literarni zgodovinar, profesor, poliglot, verzolog in prevajalec, ki se je rodil 9. avgusta 1945 in umrl 16. novembra 1992. Po njem tržiška knjižnica nosi ime Knjižnica dr. Toneta Pretnarja.

S knjigo *Zgodbe o Tonetu* obiskujemo tržiške osnovne šole, ciljna skupina so šestošolci. O obisku se dogovorimo s šolami (ravnatelji, knjižničarke, učitelji/ce slovenščine). Pripravimo šolsko uro, v kateri knjigo predstavimo, ob koncu pa vsak učenec v dar svoj izvod. Cilj je seznanjanje z izjemnim domačinom Tonetom Pretnarjem.

8.2.7.5. *Obrazi slovenskih pokrajin*

Na portal smo vnesli zapise za naslednje Tržičane

1	DEBELAK, Janez
2	IVANETIČ, Frančišek
3	ŠMID, Marica

4	UZAR, Peter
5	LUPŠA, Friderik
6	ČARMAN, Franc
7	KUPLJENIK, Peter
8	VALJAVEC, Josip
9	AHAČIČ, Franc
10	GROSS, Anton

8.3. Realizacija dejavnosti za otroke

Delo z otroki od rojstva do zaključka osnovne šole je nad vse pomembno, kajti v tej dobi se polagajo temelji bralne pismenosti, odnosa do knjige, ustvarjalcev, umetnikov, pisane besede, znanja, razmišljanja, kritičnega mišljenja. Nikoli (nam) ni odveč iskati novih poti do te populacije. Zadnja leta smo delo za to populacijo okrepili in razširili.

Program bibliopedagoških dejavnosti z otroki in za otroke smo načrtovali z ozirom na realizacijo leta 2019 ob upoštevanju, da nimamo vpliva na število obiskov, ki jih naredijo vrtci in šole v knjižnici ter tudi ne na število udeležencev na urah pravljic in počitniških delavnicah. Realizacija je odsev izrednih razmer zaradi epidemije s Covid-19, ki se je nadaljevala iz leta 2020, in zaznamovala vse segmente družbe.

	2019	plan 2020	plan 2021
ure pravljic	33	33	33
knjižnica/pravljica/bibliobus/na obisku	141	120	120
vrtec/razred na obisku	29	24	24
počitniške delavnice, število/v dnevih	13	13	13
Promocija branja (Maček v žaklju, Poletavci, Družinsko branje)	3	3	3
srečanja z ustvarjalci	1	2	2
Beremo s Tačkami pomagačkami	20	20	20
Kobi – premagovanje težav pri branju	1	1	1
Knjižna čajanka	1	1	1
SKUPAJ	241	217	217

Realiziran program za otroke z datumi, avtorji, naslovi, številom obiskovalcev ter sodelujočih, je natančno podan v prilogi tega poročila.

OTROCI, MLADINA	ŠTEVILO	OBISKOVALCI/UDELEŽENCI	GOSTJE
RAZRED, VRTEC NA OBISKU	12	280	
KNJIŽNICA NA OBISKU	112	2517	
URE PRAVLJIC	20	263	8
POČITNIŠKE DELAVNICE	18	106	
DIGITALNO = REALNO = NORMALNO	2	533	13
PRAVLJIČNE ROKODELNICE	3	301	
POMOČ PRI BRANJU - TAČKE POMAGAČKE + KOBI	9	14	
PROJEKTI ZA PROMOCIJO BRANJA	14	595	3
	190	4609	24

Tudi tu so posamezne dejavnosti izvedene v drugačnem številu od načrtovanega. Vstop v šole in vrte je bil omejen in tudi sami so ostajali v mehurčkih, niso obiskovali drugih ustanov. Manjkrat so otroci lahko brali s Tačkami pomagačkami, manj klasičnih ur pravljic smo lahko pripravili, zato pa smo pomnožili počitniške delavnice, šli še v eno šolo s projektom Digitalno je realno, zasnovali odličen nov projekt za generacijo osnovnošolcev, ki preneha brati, Drzni.si, pravljíčne rokodelnice, pohod po tržiških literarnih sledih, dvakrat poleti zbrali otroke na ogledu imenitnih gledaliških del ...

Število vključenih oziroma nagovorjenih otroke je veliko – 4609. Sledi vsebinski opis knjižničnih dejavnosti.

8.3.1. Spodbujanje branja skozi kvize

8.3.1.1. Spomladanski praznični kviz *Od fig do potic*

Zaradi omejenega dostopa do prostorov knjižnice smo tudi tokrat pripravili kviz, dosegljiv preko naših spletnih kanalov. V reševanje smo ponudili dve verziji: kviz za otroke in kviz za odrasle. Tematika je bila obarvana spomladansko in posvečena velikonočnim praznikom. Objavili smo ju na Youtube portalu knjižnice, na domači spletni strani ter na portalu MojaObčina, obvestilo o kvizu smo poslali tudi preko MailChimpa našim naročnikom na novičke. Priprava kviza je bila izvedena strokovno, pripravljena so bila vprašanja, primerna starosti oziroma znanju reševalcev. Pri pripravljenih odgovorih smo se potrudili tudi z nekoliko hudomušnosti.

Odziv reševalcev kviza je bil tokrat maloštevilen, kar nas je najprej neprijetno presenetilo, a glede na to, koliko časa so otroci (šola na daljavo) in odrasli (delo od doma) preživeli pred zasloni, nam je postalo v trenutku jasno, da bi bilo kljub našemu trudu težko pričakovati množičen odziv. Kviz na Youtube kanalu si je ogledalo 35 oseb, na nagovor jih je kliknilo 112, kviz je pričelo reševati 9 oseb, od teh smo dobili 4 rešene.

8.3.1.2. Magični Potterjev kviz

Ob dokupu knjig Harryja Potterja in dejstvu, da smo imeli na voljo 50 tiskanih kvizov (MKK, 2005), je bil pripravljen projekt, ki spodbuja k branju leposlovne literature za otroke in mladino.

Reševanje kviza mladim bralce ponuja dodatno motivacijo za prebiranje knjig, na podlagi katerih je reševanje kviza uspešnejše. Člani knjižnice so kviz lahko rešili v tiskani obliki ali preko spleta.

Ob tem je bila narejena promocija na različnih družbenih omrežjih, v knjižnici pa so bile knjige o Harryju Potterju pripravljene na posebni mizi, skupaj s tiskanimi kvizi. Knjižnica Kranj nam je poslala banner in link, na podlagi katerega smo naše člane povabili k reševanju kviza.

Začetek kviza smo umestili v čas zimskih počitnic in ga zaključili po prvomajskih počitnicah (od 22. 2. 2021 do 3. 5. 2021). Rešenih je bilo 60 kvizov (37 preko spleta in 23 tiskane verzije). Računalniški žreb je izbral 15 članov, ki so za nagrado prejeli plakat.

8.3.1.3. Prebrisan Kekčev kviz

V času jesenskih počitnic smo otrokom ponudili reševanje Prebrisanega Kekčevega kviza.

Kekec je preprost vzornik pogumnih in zvitih mulcev, ki se ne bojijo hoje sredi gorskih višav, pustolovščinam ne obrnejo hrbta in spotoma uženejo v rog vsakega, ki samo malo diši po Pehti ali Bedancu. Da je Kekčev duh še kako živ, so otroci dokazali s tem, da so prebrali knjigo in rešili Prebrisan Kekčev kviz.

Pripravili smo izbor knjig o Kekcu. Od tistih z eno zgodbo npr. Kekec in Bedanec do slikopisov (Kekec in Prisank) in bolj obsežnih (Kekec nad samotnim Breznom). Izbor smo dopolnili s filmi Kekec, Kekčeve ukane in CD-jem. Kviz je bil na voljo v tiskani obliki, pa tudi za reševanje preko spleta.

Ob tem je bila narejena promocija na različnih družbenih omrežjih, v knjižnici pa so bile knjige o Kekcu pripravljene na posebni mizi, skupaj s tiskanimi kvizi.

Otroci so kviz lahko reševali od 25. oktobra 2021 do 24. decembra 2021. Rešenih je bilo 15 kvizov (3 preko spleta in 12 tiskane verzije). Računalniški žreb je izbral 5 reševalcev, ki so za nagrado prejeli Kekčev čaj za moč.

8.3.2. Praznovanje 60-letnice Knjižnice dr. Toneta Pretnarja z otroki

60-letnico Knjižnice dr. Toneta Pretnarja smo pri otrocih obeležili z obiskom knjižničarjev v vrtcih in šolah. Namen obiskov je bil otrokom približati knjižnico in jih povabiti k vpisu, cilj pa povečanje števila mladih članov, predvsem predšolskih otrok.

Obiskali smo vse enote Vrtca Tržič in učence od 1. do 9. razreda v OŠ Tržič, POŠ Podljubelj, POŠ Lom, OŠ Bistrica, PŠ Kovor in OŠ Križe.

V vrtcih je knjižničarka mlajše otroke (1–3 leta) obdarila z baloni z jubilejnim logotipom knjižnice in posebej za to priložnost oblikovanimi letaki s povabilom k brezplačnemu vpisu, starejše otroke (4–6

let) pa je obiskala tudi s pravljico na temo knjig in branja. V oddelku v Kovorju je knjižničar otroke obiskal z bibliobusom.

V osnovnih šolah je knjižničarka za učence razredne stopnje pripravila 20-minutni program s kvizom o knjižnici in predstavitvijo poletnih projektov za spodbujanje branja med mladimi (poletni kvizi, Poletavci), za učence predmetne stopnje pa 15-minutni program s predstavitvijo knjižnice in poletnih projektov (poletni kvizi, Poletavci, NajPoletavci). Vse je povabila tudi k spremljanju knjižnice na Instagramu in TikToku, mlajše pa na gledališko predstavo Pikina velika pustolovščina. Vsi otroci so prejeli letake s kratkim opisom predstavljenih projektov.

V vrtcih smo obiskali 30 oddelkov oz. 569 otrok, v osnovnih šolah pa 63 oddelkov oz. 1230 otrok, skupno torej 1799 otrok.

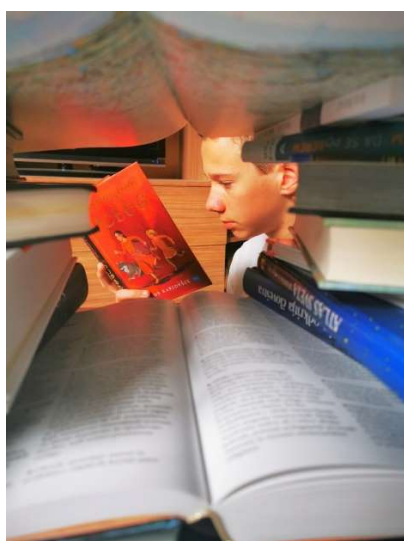
8.3.2.1. Fotografski natečaj Mladi in knjiga

Ob 60 letnici Knjižnice dr. Toneta Pretnarja smo pripravili fotografski natečaj za najboljšo fotografijo na temo Mladi in knjiga. Namenjen je bil učencem tržiških osnovnih šol III. triade. Mladi so z njim dobili izziv, da izrazijo svoj odnos do knjig, branja in knjižnic. Vsak avtor je lahko poslal do 4 barvne ali črno bele fotografije.

Zmagovalno fotografijo smo objavili na družbenih omrežjih, zmagovalec je tudi prijel glavno nagrado – darilni bon za obisk hiše pobega. Prav vsi sodelujoči so dobili nagradno vstopnico za obisk Gorenjske plaže in čokolado.

Informacijo o natečaju smo posredovali vsem tržiškim šolam ter jo objavili na domači spletni strani, Facebooku, Instagramu, TikToku in portalu MojaObčina. Poklicali smo na vse tri šole ter osebno predstavil natečaj ravnateljici in podravnateljcem vseh treh osnovnih šol. Učencem pa smo fotografski natečaj predstavljali v knjižnici.

Sodelovalo je 10 avtorjev. Prijeli smo 34 fotografij. Fotografije so bile kreativne, komisiji je bilo težko izbrati zmagovalno. V ožjem krogu jih je bilo 10, te smo dali izdelati in jih razstavili ob vstopu na otroški oddelek. Zmagovalna fotografija je Pogled skozi knjige.

Prvonagrajena fotografija

8.3.3. Gledališke predstave

8.3.3.1. *Pikina velika pustolovščina*

Leto Kristine Brenkove smo v Knjižnici dr. Toneta Pretnarja obeležili s predstavo *Pikina velika pustolovščina* v izvedbi Gledališča KU-KUC. Kristina Brenkova je namreč v slovenščino prevedla znamenito delo *Pika Nogavička* švedske pisateljice Astrid Lindgren, po kateri je nastala tudi omenjena predstava.

V letu 2021 je bila to prva gledališka predstava za otroke v knjižnici, saj so bile v prvi polovici leta zaradi epidemioloških ukrepov kulturne dejavnosti prepovedane oz. močno omejene, zato je bil dogodek še posebej težko pričakovan. Sovpadel je tudi s praznovanjem 60-letnice naše knjižnice, na kar so opozarjali baloni in letaki s povabilom k brezplačnemu vpisu na sedežih za obiskovalce.

Predstava je bila izvedena na prostem, na Melomovem parkirišču. Nastopila je ena igralka, predstavo pa si je ogledalo 96 obiskovalcev.

Otroci so bili nad predstavo navdušeni, saj jih je igralka aktivno vključevala v predstavo. Zelo zadovoljni so bili tudi starši.

»Otroci so uživali, jaz pa tudi. Hvala.« (oče M. M.)

8.3.3.2. *Mala murska deklica*

Pred začetkom novega šolskega leta smo otroke in njihove starše razveselili z gledališko predstavo za otroke z naslovom *Mala murska deklica* v izvedbi Gledališča KU-KUC.

Otroci so se skupaj z Malo mursko deklico in štrkom Jožijem, prekmurskima domačinoma, odpravili na popotovanje po Sloveniji; pot jih je zanesla na Ptuj, v Postojnsko jamo, v staro mestno jedro Ljubljane, na Triglav, na morje, v Belo krajino, pa tudi v Tržič! Preko Male murske deklice so spoznavali prekmurščino, srečali pa so se tudi z ljudskimi pesmimi in pesmimi iz Župančičevih Mehurčkov. Predstava tako ni bila le zabavna, temveč tudi poučna, saj je odkrivala lepote Slovenije in kulturno raznolikost slovenskih pokrajin.

Otroci so bili aktivno vključeni v predstavo, starši pa so se nasmejali humornim domislicam, ki so bile med predstavo nanizane posebej za odrasle. Dogodek se je odvil na prostem, na Melomovem parkirišču. Nastopili sta dve igralki, predstavo pa si je ogledalo 90 obiskovalcev.

Mnenja: »Najbolj zabaven del predstave se mi je zdel takrat, ko je branjevka na vsako štrkovo vprašanje odgovorila s *hruške, jabolke, slive*.« (Julija)

8.3.4. Poletavci in NajPoletavci 2021

Projekta Poletavci in NajPoletavci je zasnovala Mestna knjižnica Ljubljana, Knjižnica dr. Toneta Pretnarja pa se jima je pridružila. K Poletavcem je letos pristopila že peto leto zapored, k NajPoletavcem pa prvič. Poletavci so namenjeni spodbujanju branja med poletnimi počitnicami pri otrocih od 7. do 12. leta, NajPoletavci pa otrokom od 13. do 16. leta.

Oba projekta sta potekala od 10. junija do 10. septembra 2021. V tem času so otroci, ki so pristopili k Poletavcem, 30 dni brali 30 min na dan. Čtivo so izbrali po lastnih željah: leposlovne in poučne knjige, stripe, revije... Vsak, ki je pristopil k projektu, je prejel zgibanko, v katero je za vsak dan branja vpisal, kaj je prebral, starši pa so to potrdili s svojim podpisom. Izpolnjeno zgibanko so oddali v knjižnici oz. so jo fotografirali in poslali po e-pošti.

NajPoletavci so v tem času prebrali vsaj 3 obsežnejša mladinska dela po lastnem izboru. Nato so na spletni strani najpoletavci.si izpolnili obrazec o prebranih knjigah in ga preko spleta tudi oddali.

Izvedba Otroke smo k projektoma povabili preko našega profila na družbenih omrežjih TikTok in Instagram, starše pa smo o projektih obveščali preko Facebooka, MailChimpa in Cobissa ter s člankom v junijski številki Tržičana. Otroke smo k sodelovanju nagovorili tudi osebno med obiskom osnovnih šol pred poletnimi počitnicami (med 24. 5. in 23. 6. 2021 smo obiskali učence od 1. do 9. razreda na OŠ Bistrica, PŠ Kovor, OŠ Križe, OŠ Tržič, POŠ Podljubelj in POŠ Lom). O projektih so jih obveščali tudi plakati na šolah in v knjižnici. Sredi poletja smo sledilce na družbenih omrežjih in naročnike e-obvestil opomnili na projekt, sodelujočim otrokom pa smo poslali vzpodbudno sporočilo po pošti. Na enak način smo jih opomnili na projekt še septembra, tik pred zaključkom.

Po zaključku projekta smo otroke, ki so oddali izpolnjene zgibanke oz. obrazce, po pošti povabili na zaključno prireditev Dan za Poletavce in NajPoletavce. Povabili smo tudi otroke, ki projekta niso zaključili, dogodek pa je bil odprt tudi za druge obiskovalce.

Dan za Poletavce in NajPoletavce je potekal v petek, 24. 9. 2021, s začetkom ob 17. uri. Program je trajal eno uro. Po uvodnem nagovoru Vesne Rogl, nosilke projekta, sta mlade bralce nagovorila direktorica knjižnice ga. Marinka Kenk-Tomazin in župan Občine Tržič g. Borut Sajovic. Sledila je gledališka predstava Kozlovska sodba v Višnji Gori v izvedbi Teatra Cizamo, ki je zbrane nasmejala do solz. Z njo smo obeležili tudi Jurčičevo leto. Igralcema smo se zahvalili s cvetjem, nato pa nadaljevali s podelitvijo priznanj, majic in vrečk presenečenja; najprej za Poletavce, nato še za NajPoletavce. Poletavci so poleg priznanja in majice prejeli rutko, balon in čokoladico, NajPoletavci pa skodelico z motivom naše knjižnice, rutko in čokoladico. Na koncu smo izvedli še nagradno žrebanje za glavno nagrado – elektronski pikado, ki ga je podarilo podjetje Hervis. Župana Boruta Sajovica smo prosili, da izmed vseh Poletavcev in NajPoletavcev izžreba nagrajenca, izžrebana je bila Poletavka M. V. Zaključne prireditve se je udeležilo 93 obiskovalcev, med njimi tudi večina povabljenih Poletavcev in NajPoletavcev.

Rezultati Pri projektu Poletavci je sodelovalo 58 otrok, od tega 33 deklet in 25 fantov. Starost sodelujočih je bila naslednja: 6 sedemletnikov, 11 osemletnikov, 13 devetletnikov, 9 desetletnikov, 11 enajstletnikov in 8 dvanajstletnikov.

Uspešno jih je zaključilo 30, od tega 20 deklet in 10 fantov. Glede na starost so zaključili 3 sedemletniki, 6 osemletnikov, 6 devetletnikov, 6 desetletnikov, 4 enajstletniki in 5 dvanajstletnikov. Vsi skupaj so prebrali 446 knjig.

Pri projektu NajPoletavci je sodelovalo 8 otrok in vsi so ga tudi uspešno zaključili. Sodelovalo je 6 deklet in 2 fanta. Štirje sodelujoči so bili stari 13 let, štirje pa 14 let. Vsi skupaj so prebrali najmanj 24 knjig.

Zaključek Poletavcev in NajPoletavcev s predstavo Kozlovska sodba v Višnji Gori

8.3.5. Beremo skupaj

8.3.5.1. Branje v podaljšanem bivanju prve triade

Branje je izredno pomembno za razvoj otroka ter njegovo uspešnost v življenju, saj spodbuja razvoj domišljije, jezikovni in intelektualni razvoj ter bogati čustveno življenje in besedni zaklad.

V projektu Beremo skupaj smo razvili idejo, s katero bi čim več otrok lahko opravilo bralno značko.

Knjižničarka bi v dogovoru z učiteljem-ico podaljšanega bivanja dvakrat mesečno obiskala učence v podaljšanem bivanju, jim prebrala zgodbo, se o njej z njimi pogovorila in jih pripravila, da jo obnovijo za bralno značko. Učiteljice prve triade so se strinjale, da so tak način »branja« upoštevale oziroma otrokom priznale vsebino zgodbe, ki so jo poslušali na teh srečanjih.

Poizkusno smo projekt uvedli v POŠ Podljubelj, kjer imajo dve skupini podaljšanega bivanja. Prvič smo jih obiskali v novembru. Učenci prvega in drugega razreda skupaj so poslušali dve pravljici. Po prvem branju in drugi skupni obnovi se je našlo nekaj učencev, ki so knjigo tudi sami predstavili. Posebej velja omeniti, da je eden od učencev drugega razreda na ta način »povedal« svojo prvo bralno značko. Obisk je bil zelo prijeten in nagrajen z objemi otrok.

Naslednja dva obiska sta bil izvedena v štirinajstdnevem razmaku. Učenci tretjega razreda so poslušali pravljico Bobek in barčica, učenci prvega in drugega razreda pa pravljico Anje Štefan z naslovom Robček. Ob tej priložnosti so knjige predstavili drugi učenci kot prvič.

Naš cilj, da otroke spodbudimo k branju in nastopanju, kar krepi njihovo samozavest in jih uvaja v svet branja in pripovedovanja, je s tem dosežen.

Zadnji obisk, načrtovan za začetku decembra, je zaradi zdravstvenih okoliščin odpadel. Leto 2021 zaključujemo z obljubo, da nadaljujemo v januarju 2022.

S projektom smo se pridružili Nacionalnemu mesecu skupnega branja in mesec raztegnili v šolsko leto.

8.3.5.2. Nacionalni mesec skupnega branja : dopoldanski bralni maraton

V okviru Nacionalnega meseca skupnega branja smo v četrtek, 9. 9. 2021, že drugo leto zapored pripravili dopoldanski bralni maraton za otroke vrtčevskih skupin. Obiskalo nas je 22 otrok in vzgojiteljici, ki so z veseljem prisluhnili navihani pravljici in ugankam. Po tem smo se z otroki pogovorili o pomenu branja za uspešno razumevanje, šolanje, življenje. V letošnjem letu se je dogodka udeležila zgolj ena vrtčevska skupina, kar pripisujemo tudi tekočim in spreminjajočim se ukrepom za zajezitev Covid – 19.

8.3.5.3. Zlate hruške – Vrtec Tržič

Pred leti je nekaj skupin v Vrtcu Tržič prejelo nahrbtnike s knjižničnim logotipom. Z otroki so obiskovali knjižnico in si izposojali knjige, ki so jih v nahrbtniku odnesli v vrtec.

V času epidemije obisk ni bil mogoč, zato smo jim predlagali, da nam nahrbtnike začasno vrnejo, mi pa jih bomo napolnili s knjigami po našem izboru, dostavili in po določen času (za frekvenco smo se dogovorili skupaj) ponovili postopek. Vsako leto nekaj knjig/slikanic prejme nagrado Zlata hruška, ki je znak kakovosti odličnih knjig. Pripravili smo odličen izbor, da so jih vzgojiteljice skupaj z otroki prebirale, pregledovale. Vzgojiteljice so bile povabljene, da poleg naše ponudbe še naprej tudi same izbirajo naslove, ki so v določenem trenutku za posamezno skupino aktualni glede na tematiko, ki jo obravnavajo.

Projekt je bil zelo dobro sprejet. V spomladanskem času, od marca do junija, smo opravili tri obiske in vsakokrat devetnajstim skupinam dostavili nov izbor knjig. Skupaj smo tako izposodili 884 knjig.

Ob obletnici rojstva Kristine Brenk smo v nahrbtnike dodali njene knjige. Knjižnica se je skupaj z otroki in vzgojiteljicami pridružila Dnevom evropske kulturne dediščine. Naknadno smo dvema skupinama v nahrbtnik dodali knjige na temo Dober tek. Ob tem so nastali likovni izdelki, ki smo jih prikazali na Jesenskih besedarijah.

Ob poletnem zaključku so otroci narisani nekaj risbic in se z njimi zahvalili za knjige, ki jih prinašamo. Jeseni smo nadaljevali z izmenjavo nahrbtnikov s svežim izborom gradiva. V decembru smo k vsakemu nahrbtniku priložili še papirnato vrečko s slikanicami o zimi, praznikih, Miklavžu, Božičku.

Od septembra do vključno decembra smo novo gradivo dostavili trikrat. Skupaj v 19 nahrbtnikih kar 924 enot gradiva.

Od našega prvega polnjenja v marcu pa do decembra 2021 smo tako s šestimi obiski vsakokrat v 19 nahrbtnikov naložili kar 1808 otroških knjig in jih približali kar 360 otrokom. Za primerjavo: v letu 2020 je bilo v knjižnici aktivnih 165 predšolskih otrok.

Knjižnica knjige dostavlja v vse enote Vrtca Tržič (Deteljica, Križe, Lom, Pristava in Palček).

Veseli smo, da knjige vedno znova najdejo nov začasen dom in ob prebiranju in listanju razveseljujejo otroke, spodbujajo njihovo domišljijo in krepijo otroške vezi s pisano besedo. Stik otroka s knjigo je tako pot, ki vodi v knjižnico.

8.3.5.4. Rastem s knjigo

'Rastem s knjigo je nacionalni projekt spodbujanja bralne kulture. Z njim skušamo osnovnošolce in srednješolce motivirati za branje mladinskega leposlovja slovenskih avtorjev ter jih spodbuditi k obiskovanju splošnih knjižnic.' Tako piše na strani Javne agencije za knjigo.

V naši občini ni srednjih šol, pač pa sodelujemo s sedmošolci vseh treh osnovnih šol. Zaradi koronavirusa letos učenci niso obiskali knjižnice, pač pa je knjižničarka obiskala osnovne šole. Za obiske

se je dogovorila z nosilci projekta, učitelji slovenščine, na posameznih osnovnih šolah. Za ta namen pripravljeni šolski uri je najprej predstavila knjižnično mrežo Slovenije, nato pa Knjižnico dr. Toneta Pretnarja. Zatem pa knjigo, ki jim je namenjena v okviru tega projekta. Letos je to Kako dolg je čas pisatelja Mateta Dolenca. Ob koncu je na kratko predstavila še avtorja. V sedmih oddelkih smo razdelili 161 knjig, po eno pa je dobila še šolska knjižnica.

Letos knjižnica praznuje 60-letnico, zato je ob koncu knjižničarka povabila sedmošolce k obisku v juniju, ko je osrednji praznik, obenem pa jih povabila še k fotografskemu natečaju Mladi in knjiga, ki ga je knjižnica pripravila za zadnje tri razrede osnovnih šol.

8.3.5.5. Družinsko branje

Družinsko branje v knjižnici poteka v času šolskega leta, poleti ga »nadomestijo« Poletavci. Namenjen je otrokom od 2. do 10. leta. Prevzeli smo ga od Mestne knjižnice Kranj. V projektu bere vsa družina, od otrok, do bratov in sester ter mamic, očkov, dedkov, babic itd.

V naboru je bilo 231 knjig, od kartonk do slikanic z velikimi in malimi tiskanimi črkami, zbirke otroških pesmi in ugank, knjige za otroke prvih treh razredov osnovnih šol (postavitev C) ter otroška strokovna literatura.

Vsako družino, ki je pristopila k projektu, smo vpisali v seznam, v katerem smo beležili prejete kupone in oddane nagrade. Za vsakih 10 prebranih knjig oz. en izpolnjen kupon je otrok dobil nagrado – večnamensko pokrivalo. Družina je prejela knjižico s seznamom literature in vprašanji, na katera je bilo treba odgovoriti, in kuponi.

8.3.5.6. Pravljične rokodelnice 2021

Pravljične rokodelnice so skupni projekt gorenjskih splošnih knjižnic. Ustvarjalni kotički, kjer starši in otroci skupaj prebirajo knjige in ustvarjajo, omogočajo kvalitetno preživljanje prostega časa v knjižnici. Poleg branja in poslušanja otroci razvijajo domišljijo in urijo fino motoriko. Rokodelnice potekajo vse leto. Vsak mesec ena knjižnica poskrbi za idejo in navodila (pri tem se izmenjujejo), za material in polizdelke pa poskrbijo knjižnice same. Polizdelke skupaj z navodili knjižničarji pripravijo v kuverte A5, ki so opremljene z logotipi vseh sodelujočih knjižnic.

Pravljične rokodelnice potekajo na otroškem oddelku knjižnice. Oktobra so otroci tako izdelovali knjižne kazalke, novembra lovilce sanj, decembra pa božičke. Na mizi otroke čakajo navodila, kuverte in material, potreben za izdelavo izdelka (npr. škarje, lepilo, barvice) Poleg pripravo otroške knjige, ki se navezujejo na témo delavnice (npr. novembra knjige o sanjah, spanju). Kuverto in knjige otrok lahko odnese tudi domov in izdelek izdelava doma.

V letu 2021 je v projektu sodelovalo 279 otrok in staršev.

8.3.6. Digitalno je normalno je realno

Razširjen inovativen projekt je bil izveden na dveh osnovnih šolah (leta 2020 na eni). Opis skupaj z odzivi je pri odraslih pod 8.2.6.3.

8.3.7. Novo v programu

8.3.7.1. Drzni.si

z Matejem Mohoričem, 2. 11. 2021, Osnovna šola Bistrica

Drzni.si je nov projekt Knjižnice dr. Toneta Pretnarja za učence zadnje triade, v sklopu katerega se povezujemo z lokalnimi osnovnimi šolami v programu poklicne orientacije za učence 8. razreda. To smo nadgradili z obiski mladih, znanih in uspešnih ljudi, ki so nam svojim talentom, trdim delom in predvsem drznostjo, s katero sledijo svojim sanjam, lahko vzor.

Mnogo navdihujočih zgodb o ljudeh, ki so uresničili svoje sanje, najdemo tudi v knjigah, zato smo k projektu pripeli bralni projekt Drzni.si, namenjen učencem zadnje triade.

Projekt se je začel 2. 11. 2021, zaključil pa se bo v maju 2022.

Cilji projekta so promocija pozitivnega odnosa do branja, spodbujanje branja za intelektualni, čustveni, socialni in jezikovni razvoj mladostnika, spodbujanje branja kvalitetne literature, razvoj bralnih interesov, izmenjava bralne izkušnje, spodbujanje razvoja posameznikovih interesov in identitete, povezovanje z osnovnimi šolami v domačem okolju v osnovnošolskem programu poklicne orientacije, povečan obisk ciljne skupine v knjižnici, povečana izposoja mladinske literature in povečano število sledilcev knjižnice na njenih družbenih omrežjih.

Prvi dogodek v sklopu projekta je potekal 2. 11. 2021 na Osnovni šoli Bistrica. Dogodek je trajal 90 min. V prvem delu se je knjižničarka Vesna Rogl pogovarjala z gostom kolesarjem Matejem Mohoričem o njegovih spominih na osnovnošolske dni, prvih kolesarskih podvigih, razvoju njegove kariere in načrtih za prihodnost. Možnost postavljanja vprašanj gostu je imela tudi publika. Drugi del je bil namenjen branju in knjigam: knjižničarka je najprej z gostom spregovorila o njegovem odnosu do branja, nato pa z njegovo pomočjo učencem predstavila mladinski roman Nikoli ne reci, da te je strah, ki ga je napisal italijanski avtor Giuseppe Catozzella. Knjiga, ki je nastala po resnični zgodbi, govori o somalijski atletinji Samii Yusuf Omar, ki je revščina in vojna nista ustavili pri tem, da bi sledila svojim sanjam – postati olimpijska atletinja. Knjiga govori o ljubezni do športa in vztrajnosti, zato se lepo povezuje z osebno zgodbo gosta Mateja Mohoriča. V zadnje delu je knjižničarka učence povabila k bralnemu projektu Drzni.si in jim razdelila zgibanke z izbranimi naslovi in navodili za sodelovanje. Povabila jih je tudi k spremljanju knjižnice na TikToku in Instagramu. Ravnateljica Dina Pintarič se je ob koncu zahvalila knjižnici za organizacijo dogodka in Mateju Mohoriču za obisk. Dogodek si je v živo ogledalo 55 obiskovalcev (dva oddelka 8. razreda in učitelji), posnetek dogodka pa je na voljo vsem zainteresiranim na YouTubovem kanalu Knjižnice dr. Toneta Pretnarja.

Glede honorarja za gostovanje smo se z Matejem Mohoričem dogovorili za 200 € v obliki donacije njegovi novoustanovljeni fundaciji, vendar kljub pisnemu pozivu donatorske pogodbe še ni poslal.

Z Matejem Mohoričem smo po dogodku posneli tri kratke videoposnetke, v katerih zastavlja uganke o svojih najljubših knjigah iz otroštva. Te smo v enotedskih presledkih objavljali na TikToku, Instagramu in Facebookovem profilu knjižnice, sledilci pa so poskušali najti pravi odgovor. Njihov namen je bil pridobivanje mladih sledilcev na omenjenih družbenih omrežjih.

Prva uganke je spraševala o Mohoričevi najljubši knjižni zbirki v osnovnošolskih letih, druga po njegovem najljubšem domačem branju v osnovni šoli, tretja uganke pa po knjigi, ki jo je Mohorič nazadnje prebral. Objavljene so bile 11. 10., 19. 11. in 26. 11. 2021.

Projekt Drzni.si vključuje tudi bralni projekt Drzni.si, ki je prav tako namenjen učencem zadnje triade in vključuje 50 navdihujočih zgodb – mladinskih romanov in biografij znanih osebnosti iz zgodovine ter sodobnega časa. Mladi lahko sodelujejo tako, da preberejo eno ali več knjig s seznama in o njej oz. njih posnamejo kratek videoposnetek, v katerem predstavijo prebrano knjigo oz. svoje mnenje o njej. Videoposnetek potem pošljejo knjižnici, ta pa ga objavi na svojem TikToku profilu. S tem bodo mladi preko knjižnice med sabo delili priporočila za branje. Lahko pa sodelujoči pošljejo knjižnici kratek pisni sestavek o knjigi in knjižničarji na podlagi zapisa posnamejo bralno priporočilo za TikTok.

Drzni.si na OŠ Bistrica – gost Matej Mohorčič

Za projekt Drzni.si je bil na spletni strani knjižnice ustvarjen poseben zavihek. Podana so natančna navodila za sodelovanje v bralnem projektu in objavljen seznam 50 navdihujočih zgodb s kratkimi opisi knjig. V zavihku bodo objavljene tudi povezave na posnetke pogovorov z zvezdniškimi gosti na knjižničnem YouTubovem kanalu. Do sedaj je objavljena povezava na pogovor s kolesarjem Matejem Mohoričem.

Knjige, izbrane za bralni projekt Drzni.si, so v knjižnici razstavljene na posebnem mestu v bližini izposojevalnega pulta. Označene so s posebno nalepko, v COBISS-u pa imajo interno oznako DRZ. Ob njih so plakat in zgibanke z navodili za sodelovanje ter katalog izbranih knjig.

Dogodek in bralni projekt sta bila oglaševana na družbenih omrežjih knjižnice in prek drugih kanalov za obveščanje, zgibanke za bralni projekt pa so bile razdeljene tudi učencem 7. razredov pri projektu Rastem s knjigo. Članke o projektu je bil objavljen v Tržiškem glasu z dne 24. 12. 2021.

Približno dva tedna po dogodku (15. 11. 2021) je knjižničarja učence obeh oddelkov 8. razreda na OŠ Bistrica, ki so spremljali dogodek, obiskala na razredni uri in jih prosila, naj izpolnijo evalvacijski list o dogodku, ponovno pa jih je tudi povabila k sodelovanju v bralnem projektu Drzni.si

Analiza odgovorov učencev je pokazala, da jim je bil dogodek še kar več in zanimiv, ni se jim zdel niti zabaven niti dolgočasen, zdel pa se jim je predolg. Zanimanja za sodelovanje pri bralnem projektu ni zabeležil nihče. Od 37 učencev, ki so izpolnili evalvacijski list, trije knjižnici sledijo na TikToku, eden na Instagramu in eden na spletni strani, ostali pa ji ne sledijo. Spodaj je zabeleženih nekaj mnenj udeležencev dogodka.

Dina Pintarič, ravnateljica OŠ Bistrica: Draga ekipa Knjižnice dr. Toneta Pretnarja Tržič, v imenu osmošolcev in prisotnih strokovnih delavcev se iskreno zahvaljujemo za odlično pripravljen dogodek drzni.si z gostom Matejem Mohoričem. Seveda dogodek ne bi uspel brez odlično pripravljene organizatorke in moderatorke Vesne ter tehnične podpore s strani Aleša. Vsakič znova smo ponosni in

veseli, da smo tudi mi del zgodbe knjižnične ekipe, ki gradi in plemeniti svoje delo tudi izven zidov knjižnice.

učenci 8. razreda OŠ Bistrica: Dogodek je bil zanimiv. Dobro je bilo poslušati Mateja. // Zelo mi je bilo všeč, ker sem videl Mateja Mohoriča v živo. // Bilo je super in spoznal sem svojo pot za srednjo šolo.

8.3.7.2. Lov na zaklad: Po tržiških literarnih sledih

Na dan rojstva Franceta Prešerna, na »Ta veseli dan kulture«, v petek, 3. 12. 2021, smo pripravili lov na zaklad Po tržiških literarnih sledih. Udeleženci so pot začeli na prvi točki v knjižnici od skupno petih. Na vsaki so dobili namig za obisk naslednje tako, da so s pametnim telefonom skenirali QR kodo. Prva in zadnja točka sta predstavljali dr. Toneta Pretnarja, med njima pa so udeleženci lahko spoznali še Janeza Damascena Deva, avtorja prvega slovenskega libreta, Vojteha Kurnika, tržiškega ljudskega pesnika, Jakoba Aljaža župnika, glasbenika, narodnega buditelja in planinca, Antona Vovka, župnika, škofa in pesnika in Valentina Prešerna, tudi župnika, sicer pa strica Franceta Prešerna, ki rodbinsko povezuje zadnja dva. Udeleženci so bili navdušeni zlasti nad novim pristopom spoznavanja literarnih osebnosti našega kraja. Po odzivih sodeč je bilo poučne vsebine ravno prav. Nagrada na koncu pa prava motivacija za otroke. Vseh udeležencev je bilo 46. Dogodek obeta in ga bomo še izvajali.

9. PRIMERJALNI PODATKI

9.1. Nakup gradiva

9.1.1. Sredstva za nakup – primerjalno po letih

leto	2017	2018	2019	2020	2021
plan / €	58.351	58.178	58.209	62.475	60.351
realizacija / €	58.391	58.178	60.414	63.399	64.444,40
MK-redna dotacija / €	15.360	15.147	17.383	18.213	19.019
Občina / €	43.031	43.031	43.031	45.031	45.031
drugo				155	394,40

Za nakup novega knjižničnega gradiva je bila na voljo podobna višina sredstev kot leto pred tem.

9.1.2. Nakup gradiva - primerjava s predhodnim letom in primerjava plan : realizacija 21

Realizacija nakupa je malenkost nižja od predhodnega leta ter obenem višja glede na plan.

	2020	plan 2021	2021	2021/2020	r21/p21
nakup	3.064	2.837	2.966	96,80	104,55

9.2. Obisk

Lokacijo knjižnice v mestnem jedru bremeni pomanjkanje parkirnih mest, slaba dostopnost za starejše, invalide, otroške vozičke ..., kar marsikoga odvrača od (pogostejšega) obiska. Leto 2021 je bilo zaznamovano z epidemijo s korona virusom. Obisk knjižnice je razložen v poglavju 3.

9.2.1. Obisk - primerjava s predhodnim letom in primerjava plan : realizacija 21

	2020	plan 2021	2021	2021/2020	r21/p21
obisk	55.975	78.000	72.012	127,38	92,32

Tudi primerjava obiska knjižnice 2021 s predhodnim letom in planom ni merodajna, kajti tudi to leto ni bilo običajno, kakor so razlage podane že v prvem delu poročila.

9.3. Izposoja

9.3.1. Izposoja - primerjava s predhodnim letom in primerjava plan : realizacija 21

Prosti pristop vodi k dejstvu, da nas knjige srečajo. Obdobno zaprta knjižnica, odprta le do vhodnih vrat, pristop le do pulta, pogoj izpolnjevanja PCT... se kaže tudi v manjši količini izposojenega gradiva.

	2020	plan 2021	2021	2021/2020	r21/p21
izposoja	164.073	280.000	171.056	104,26	61,1

9.3.2. Izposoja na dom - primerjava gradivo za odrasle/gradivo za otroke in primerjava s predhodnim letom

izposoja na dom	za odrasle	za otroke in mladino	skupaj
2020	87.088	48.566	135.654
2021	86.336	53.112	139.448
21/20	99,14	109,36	102,80

Leta 2021 se je primerjalno z letom 2020 izposodilo več gradiva za otroke kot za odrasle, v skupnem pa izkazuje rahel porast glede na leto pred tem.

9.4. Uporabniki in člani

9.4.1. Uporabniki

Uporabniki knjižnice so občani, ki so včlanjeni in vsi ostali, ki knjižnico obiskujejo iz drugih vzrokov: za uporabo interneta, čitalnice, obisk dogodkov. Aktivnih članov za izposajo gradiva v letu 2021 je bilo 16,04 % občanov (od 15.054).

leto	uporabniki	člani	skupaj
2016	6.040	2.819	8.859
2017	6.680	2.992	9.672
2018	7.082	2.919	10.001
2019	7.917	2.918	10.835
2020	3.089	2.745	5.834

2021	6.222	2.424	8.636
------	-------	-------	-------

9.4.2. Člani - primerjava s predhodnim letom in primerjava plan : realizacija 21

leto	r 2020	plan 2021	r 2021	r2021/r2020	r21/p21
aktivni člani	2.745	2.678	2.414	88,00	90,14

Indeks aktivnih članov 2021/2020 je 88, realizacija/ plan 2021 pa 90,14.

9.4.3. Člani knjižnice - primerjalno po letih

leto	število prebivalcev	število članov	% včlanjenega	indeks tekoče
2010	15.313	2.685	17,53 %	
2011	15.207	2.673	17,58 %	99,55
2012	15.174	2.762	18,24 %	103
2013	15.086	2.849	18,88 %	103
2014	15.016	2.904	19,34 %	101,93
2015	14.932	2.589	17,34 %	89,15
2016	14.872	2.819	18,96 %	108,88
2017	14.870	2.992	20,12 %	106,13
2018	14.766	2.919	19,77 %	97,56
2019	14.880	2.918	19,61 %	100
2020	15.003	2.745	18,30 %	94,04
2021	15.054	2.414	16,04 %	87,94

9.4.4. Gibanje aktivnih in novih članov po kategorijah in primerjalno s predhodnim letom

aktivni in novi člani	aktivni 2020	aktivni 2021	2021/2020	novi 2020	novi 2021	2021/2020
zaposleni	854	757	88,64	46	82	178
študenti	169	123	72,78	6	12	200
srednješolci	322	274	85,09	6	17	566
upokojenci	384	309	80,47	25	37	148
nezaposleni	159	114	71,70	9	9	100
drugo (gospodinje, tuji državljani ...)	95	65	68,42	3	15	500
predšolski	165	136	82,42	29	31	107
osnovnošolci	721	710	98,47	48	89	185
skupaj	2.745	2.414	88	172	292	169,77

*2.940

*2.595

* skupen seštevek po oddelkih je višji, ker program šteje enega in istega člana večkrat (dvakrat), če ta obiskuje tako splošno knjižnico kot potujočo.

Aktivnih članov je bilo na vseh kategorijah manj kot leto pred tem, novih članov pa skoraj 70 % več. To pomeni, da je veliko dolgoletnih članov nehalo obiskovati knjižnico, precej novih pa jo potrebuje.

9.5. Program: dejavnosti, prireditve

9.5.1. Vse dejavnosti primerjalno s predhodnim letom

število vseh dogodkov			obisk			gostje		
2020	2021	2021/2020	2020	2021	2021/2020	2020	2021	2021/2020
168	334	198,80	3.051	6.222	203,39	74	87	117,57

Kot je omenjeno v poglavju 8, smo veliko delovali, obiskovali vrtce, šole, poučevali uporabo naprav, digitalnih okolij, kreirali nove dejavnosti ..., kar rezultira tako na številu dogodkov, obiskovalcih in gostih.

9.5.2. Objave in ogledi in sledilci knjižnice na družbenih omrežjih

Na družabnih omrežjih smo objavili marsikak dogodek oziroma dejavnost, občani so poiskali vsebine in se jih posluževali.

Facebook, Instagram, YouTube, MojaObčina, TikTok: leta 2020 smo skupaj beležili objave za promocijo in objave vsebin. Za leto 2021 smo to vodili ločeno.

DRUŽBENI MEDIJI	Promocija		Vsebina - ogledi	
2021	Odrasli	Otroci	Odrasli	Otroci
Facebook	55.239	20.166	2.001	3.469
Instagram	14.230	7.399	233	3.396
YouTube	132		1.981	772
Moja Občina	5.532	2.875		
Twitter	1.131			
TikTok		17.071		
SKUPAJ	76.264	47.511	4.215	7.637

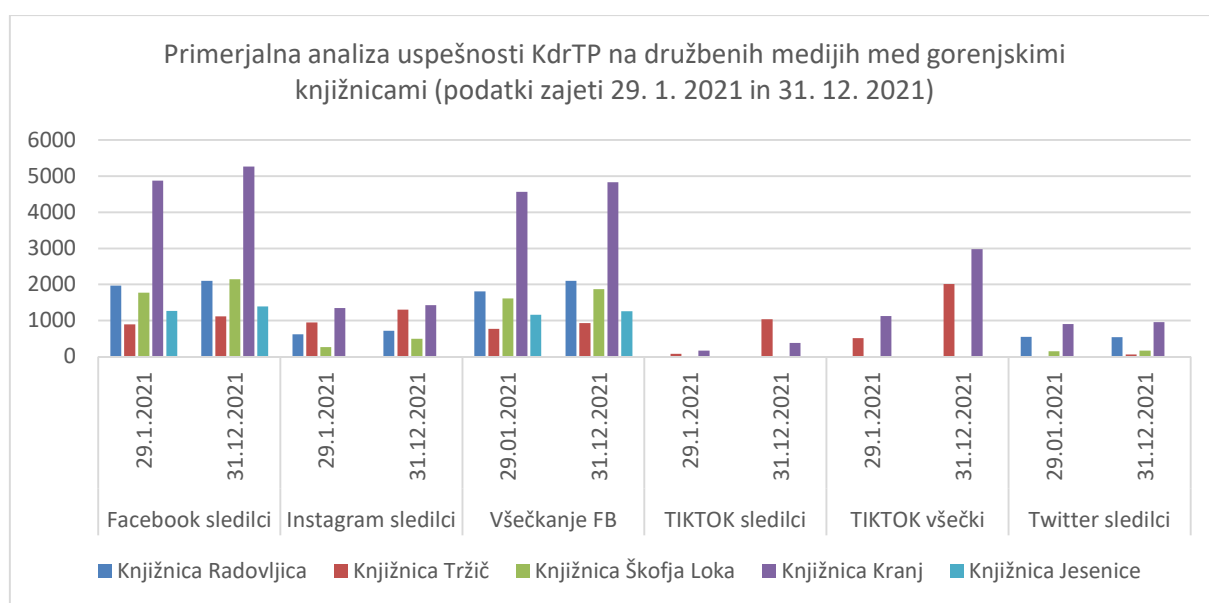
VSEBINA ZA ODRASLE	ŠTEVILO OBJAV	ŠTEVILO OGLEDV
YOUTUBE	18	1981
FACEBOOK	6	2001
INSTAGRAM	3	233
	27	4215

VSEBINA ZA OTROKE	ŠTEVILO OBJAV	ŠTEVILO OGLEDV
YOUTUBE	32	772
FACEBOOK	32	3469
INSTAGRAM	28	3396
	92	7637

Primerjava med leti bo možna prihodnje leto, ko bomo primerjali 2021 in 2022.

9.5.2.1. Primerjava uspešnosti Knjižnice dr. Toneta Pretnarja na družbenih medijih z ostalimi knjižnicami na Gorenjskem

	Facebook sledilci		Instagram sledilci		Všečkanje FB		TIKTOK sledilci		TIKTOK všečki		Twitter sledilci	
Zajem / knjižnice	29.1.2021	31.12.2021	29.1.2021	31.12.2021	29.01.2021	31.12.2021	29.1.2021	31.12.2021	29.1.2021	31.12.2021	29.01.2021	31.12.2021
Radovljica	1969	2098	614	713	1808	2098	0	0	0	0	547	540
Tržič	890	1112	946	1304	770	932	73	1038	514	2014	0	62
Škofja Loka	1772	2144	260	491	1609	1870	0	0	0	0	147	162
Kranj	4879	5268	1341	1426	4568	4829	169	380	1122	2981	898	957
Jesenice	1263	1391	0	0	1158	1261	0	0	0	0	0	0

9.5.3. Program za odrasle

9.5.3.1. Primerjalno plan : realizacija po vrsti dogodkov

Program – odrasli uporabniki	plan 2021	realizacija 2021	r/p
literarni večeri	14	14	100
predavanja	9	9	100
Pretnarjev nagrajenec	1	0	0
bralni krožek v DPU	20	28	140
izredne prireditve – spremljevalni dogodki	4	8	200
domoznanstvo	20	10	50
Maček v žaklju->domoznanska bralna značka	1	1	100
bralna značka za odrasle	1	1	100
Digitalno=realno=normalno	1	2	200
skupaj	71	73	102,82

Več kot načrtovane dejavnosti in na koncu njihova realizacija pove v poročilu prikazano, kako smo se prilagodili na nastalo situacijo, našli nove oblike in poti in ostali živa ustanova.

9.5.4. Dejavnost za otroke

9.5.4.1. Primerjalno plan : realizacija po vrsti dogodkov

Dejavnosti za otroke	plan 2021	realizacija 2021	r/p
vrtec, razred na obisku	24	12	50
knjižnica na obisku	120	112	93,33
ure pravljič	33	20	60,61
počitniške delavnice	13	18	138,46
srečanje z ustvarjalci (Mohorič)	2	1	50
Promocija branja	3	13	433,33
Beremo s Tačkami pomagačkami + Kobi	21	9	42,86
Pravljične rokodelnice	0	3	300
Digitalno =realno=normalno	1	2	200
skupaj	211	190	90,05

Izvajanje bibliopedagoške dejavnosti v fizični interakciji z bibliotekarjem je bilo manj od načrtovanih zaradi razmer s Covid-19. Vseeno izkazujemo zelo lep rezultat, če vemo, da je bil plan delan kot da bo epidemije že konec, načrtovan na stanje predhodnih let.

9.5.4.2. Primerjalno s predhodnim letom – število dogodkov za otroke, obisk

za otroke	dogodki			obisk		
	2020	2021	2021/2020	2020	2021	2020/2021
vrtec, razred na obisku	13	12	92,31	267	280	105,62
knjižnica na obisku	59	112	198,83	937	2.517	268,62
ure pravljič	11	20	181,82	384	263	68,49
počitniške delavnice	5	18	360	39	106	271,79
srečanje z ustvarjalci (Mohorič)	-	1	100	-	55	-
Projekti za promocijo branja Družinsko branje, Poletavci ...	3	13	433	355	540	152,11
Tačke pomagačke + Kobi	13	9	69,23	7	14	200
Digitalno = realno = normalno	1	2	200	-	533	-
Pravljične rokodelnice		3	100	-	301	-
skupaj	105	190	189,95	1.989	4.609	231,72

Kljub nadaljevanju epidemije z virusom Covid-19 smo, kjer in kadar je bilo le mogoče, izvajali knjižno in knjižnično vzgojo, predstavljali avtorje in gradivo, se povezovali z vzgojno izobraževalnimi ustanovami. Glede na predhodno leto so rezultati več kot odlični.

9.6. Primerjalni podatki po letih

9.6.1. Primerjalni podatki po letih v številkah

	obisk	izposoja	prirast	medknj.	strok. delavci	uprava	javna dela
1990	28.287	78.074	2.057	98	4	1,2	2
1995	29.728	86.666	1.658	92	4	1,2	2
2000	36.367	114.657	3.441	41	5	1,5	3
2001	39.048	157.461	3.049	64	6	2	3
2002	50.926	187.184	3.897	48	5	2	4
2003	49.458	184.153	3.187	20	5	2	2
2004	55.242	194.601	3.309	34	5	2	2
2005	52.957	197.046	3.649	101	5	2	2
2006	54.117	193.887	3.678	65	5	2	2
2007	55.604	194.741	3.656	53	5	2,15	2
2008	54.235	189.219	3.857	172	6	2,15	2
2009	55.428	190.936	3.481	92	6	2,15	2
2010	55.158	182.877	3.220	92	6	2,15	2
2011	59.090	199.602	3.528	63	6	2,15	1
2012	64.327	209.901	3.095	74	6	2,15	1
2013	63.479	177.914	3.759	74	6,3*	2,15	1
2014***	73.695	302.095	4.118	64	6	2,5**	1
2015	70.276	279.718	3.566	156****	6	2,5	1
2016	78.326	290.382	3.526	255	6	2,5	1
2017	79.948	297.183	3.212	160	6	2,5	1
2018	78.635	282.500	3.171	213	6	2,5	1
2019	79.610	282.764	3.139	203	6	2,5	1
2020	56.532	164.073	3.064	140	7	2,5	0
2021	72.012	171.056	3.269	210	7	2,5	0

* Odobrena pomoč bibliotekarke za namen kreiranja prvih kataložnih zapisov za podarjeno gradivo v Pretnarjevi spominski sobi.

** Od 1. 3. 2014 računovodkinja vodi računovodsko službo za knjižnico in ne več tudi za Tržiški muzej.

*** Podatki o obisku in izposoji niso primerljivi s predhodnim letom iz treh v poročilu navedenih razlogov. Povečan prirast gre na račun katalogiziranega gradiva iz Pretnarjeve spominske sobe.

**** Porast medknjižnične izposoje temelji na dogovoru, da je za uporabnike financirana iz sredstev, ki jih v ta namen prejme območna knjižnica – Mestna knjižnica Kranj.

9.6.2. Primerjalni podatki po letih – indeksi

Indeks po	obisk	izposoja	prirast gradiva	medknjižn. izposoja
95 / 90	105,0	111,0	81,0	94,0
00 / 95	122,3	132,0	207,0	44,0
01 / 00	107,4	137,3	88,7	156,0
02 / 01	130,4	118,8	127,0	75
03 / 02	97,1	98,4	81,8	41,7
04 / 03	111,7	105,8	103,8	170,0
05 / 04	95,9	102,3	110,3	297,1
06 / 05	94,76	95,39	100,8	64,4

07 / 06	102,75	100,44	99,40	81,54
08 / 07	97,54	97,13	105,50	324,53
09 / 08	102,19	100,91	90,25	53,48
10 / 09	99,52	95,77	92,50	100,00
11/10	107,12	109,14	109,56	84,78
12/11	108,86	105,16	87,72	117,46
13/12	98,70	84,76	121,45	86
14/13	116,65	169,80	109,55	86,48
15/14	95,36	92,59	86,95	243,75
16/15	111,45	103,81	98,87	163,46
17/16	102,07	102,34	91,09	62,74
18/17	98,36	95,06	98,72	133,13
19/18	101,24	100,09	104,85	95,30
20/19*	97,61	58,02	97,61	68,97
21/20	127,38	104,26	96,80	156,43

** Leti 2020 in 2021 nista primerljivi s predhodnimi leti zaradi pandemije s Covid-19, ki nas je zajela marca 2020 in zaznamovala tudi celo leto 2021.

10. INFORMIRANJE

Knjižnica ima izdelano celostno grafično podobo in izbrana slogana Razpihajmo lučke branja in variantno Razpihajmo lučke znanja.

Ažurne informacije objavljamo na:

- domači strani knjižnice <http://www.knjiznica-trzic.si/>
- Facebooku <https://www.facebook.com/knjiznica.trzic>
- MojaObcina.si <http://www.mojaobcina.si/trzic/novice/lokalne-skupnosti>
- Instagramu <https://www.instagram.com/knjiznica.trzic/>
- TikToku <https://www.tiktok.com/@knjiznicatrzc>
- Twitterju (zagnali smo ga 1. 6. 2021) <https://twitter.com/DrTrzic>
- spletni strani Združenja splošnih knjižnic <https://www.knjiznice.si/>

Vabila in obveščanje: pošiljamo približno 120 mesečnih tiskanih vabil, po MailChimu, programu za množični mailing, pošljemo vabila na 1.370 naslovov. Mediji so obveščeni in vabljeni na prireditve, poleg vabil redno dobivajo krajše informacije o tematiki ali gostu večera. Prireditve so najavljene v Tržičanu, v Tržiškem glasu, v Gorenjskem glasu, Glasovem kašipotu, radijskih postajah Radia Kranj, Radia Gorenc. Jumbo plakate, ki so opazna oblika obveščanja, smo ob praznovanju 60-letnice knjižnice uporabljali vse leto, 15 jumbo plakatov.

Poročanje: Po končanih prireditvah smo poročali oz. so poročali Tržičan, Gorenjski glas, Tržiški glas, Slovenske novice. Prispevke prinaša MojaObcina.si. Članke knjižnica arhivira. Podrobnejše objave na oz. v imenovanih medijih so razvidne iz priloge.

11. IZOBRAŽEVANJE

Zaposleni so se udeleževali strokovnih izobraževanj, kot so natančno opisana v prilogi V. Zaposleni sodelujejo v stanovskem društvu – Društvu bibliotekarjev Gorenjske. Direktorica aktivno deluje v

Nadzornem odboru Združenja splošnih knjižnic. Združenje splošnih knjižnic pripravlja za direktorje izobraževanja na temo aktualnih sprememb v knjižničarski stroki in o zakonodaji, ki se tiče stroke.

12. KADRI IN IZRABA UR

12.1. Kadri

V knjižnici so bili v letu 2021 zaposleni strokovni delavci za nedoločen čas s polno delovno obveznostjo:

- 3 bibliotekarke VII/2
- 1 bibliotekar VII/2
- 2 bibliotekarki VII/1

Ostali za nedoločen čas:

- tehnični delavec s polovično delovno obveznostjo – upokojitev 29. 7. 2021
- računovodkinja

drugo:

- čiščenje prostorov je bilo opravljeno po pogodbi

Za določen čas:

- knjižničar V - do 31. 10. 2021, nato za nedoločen čas
- direktorica

12.2. Izraba ur

Koledar za leto 2021 je imel 255 delovnih dni (2.040 ur) ter 6 praznikov, ki so padli na 6 delovnih dni (48 ur). Obveznost na zaposlenega je bila 2.088 ur. Sobotno delo (46) je dežurstvo, ure se koristijo kot višek ur. Vlada je sprejela ukrepe za zaprtje države od 1. do vključno 11. aprila, tako so se delovni dnevi skrčili za 6 delovnih dni (in 2 soboti) na 249 delovnih dni in 44 sobot.

Leta 2021 je pripadlo redno zaposlenim 316 dni rednega letnega dopusta (2.528 ur). Iz leta 2020 je ostalo 96 dni neporabljenega rednega dopusta (768 ur) in 7 dni viška ur (56 ur). Skupaj torej 412 dni oz. 3.296 ur rednega letnega dopusta.

Strokovno delavko na VII/1, ki je odšla 31. 1. 2021, smo nadomestili 12. 4. 2021. Po skoraj 4 leta trajajoči bolniški odsotnosti se je tehnični delavec 30. 7. 2021 upokojil. Njegovo dolgotrajno odsotnost ter ne-kandidiranje za javna dela smo nadomestili z zaposlitvijo knjižničarja informatika, leto pred tem s pogodbo za določen čas, konec 2021 spremenjeno v nedoločen čas. Na bolniškem dopustu je bila vse leto bibliotekarka VII/2 (nadaljevanje iz 29. 8. 2020), zanjo smo od 15. 1. 2021 uredili nadomeščanje.

2021 - skupaj ur	20.795	100%
Izraba	ure	v %
opravljene oz. delovne ure	14.775	71
dopust	2.476	11,9
- redni letni dopust	-1.708	
- redni letni dopust – preteklo leto	-768	

- izredno plačano	184	0,8
bolniški dopust	2.984	14,35
koriščenje prostih ur	112	0,5
prazniki	448	2,15

Zaposleni so porabili ure takole:

- redno delo 14.775 ur - 71 % časa
- dopust (redni, izredni) – 2.476 ur = 11,9 %
- bolniški dopust – 2984 ur (322 dni s polno delovno obveznostjo in 102 dni po polovični delovni obveznosti po odločbah ZZZRS) =14,35 %
- koriščenje viška ur - 112 ur (14 dni)
- prazniki 448 ur

Izobraževanje in samoizobraževanje je zneslo 346 ur.

Prenos v 2022	ure	dnevi
višek ur	66	8,25
letni dopust (še iz 2020 15 dni zaradi BD, zapade 2. 4. 2022)	880	110
skupaj ur	946	118

V leto 2022 se prenaša 880 ur (110 dni) neporabljenega letnega dopusta in 8 dni nadurnega dela, skupaj 118 dni.

12.3. Prostovoljci

Knjižnica dr. Toneta Pretnarja je prostovoljsko delo organizirano vpeljala leta 2014. S prostovoljcem imamo podpisano pogodbo, vodi se evidenca ur opravljenega dela, zavaruje se ga ter povrne stroške prihoda na delo in regres za malico. Dva prostovoljca B. in M. sta v letu 2021 skupaj opravila 1.547 prostovoljskih ur.

12.4. Družbeno koristno delo

Leta 2021 je s sodelovanjem Ministrstva za pravosodje, Upravo za probacijo v knjižnici nadaljevala z opravljanjem družbeno koristnega dela ena oseba, opravila je 229 ur.

13. SODELOVANJE Z OKOLJEM

Knjižnico lokalno okolje prepoznava kot partnerja za sodelovanje. Društvo upokojencev Tržič in knjižnica skupaj izvedeta Besedarije. Z JSKD OI Tržič in ZKO sodelujemo pri pripravi domoznanskih večerov, sodelujemo s Tržiškim muzejem, z osnovnimi šolami, vrtci, KD Svarun, Foto klubom Tržič, Društvom diabetikov Tržič, Društvom slepih in slabovidnih...

Sodelujemo s splošnimi knjižnicami na Gorenjskem, skupaj pripravimo izobraževanja za zaposlene, tematsko usklajen domoznanski september.

Leta 2021 smo s projektom Digitalno=realno=normalno uspešno sodelovali z dvema osnovnima šolama Melom d.o.o. nam posodi parkirišče za dogodke, s FS Karavanke si delimo dvorano.

14. INVESTICIJE, INVESTICIJSKO VZDRŽEVANJE, OPREMA IN KNJIŽNIČNO GRADIVO, KOMUNIKACIJE, JAVNA NAROČILA

Glej računovodsko poročilo, tabela 1.2.3.

15. ZAKLJUČEK

Zaključno poročilo za leto 2021 za Knjižnico dr. Toneta Pretnarja kaže, da knjižnica sledi Strategiji razvoja splošnih knjižnic Slovenije 2013 – 2020 (v pripravi je nova), ki je napovedala potreben premik splošnih knjižnic

- od osredotočanja na oblikovanje in kopičenje knjižničnih zbirk k ustvarjanju povezav z okoljem in razvoju novih storitev
- od osredotočanja k izdelku na usmerjenost k uporabniku in njegovemu aktivnemu vključevanju v oblikovanje ponudbe knjižnic
- od koncepta splošne knjižnice kot »shrambe« knjig k ustvarjanju družbenih središč v lokalnih okoljih
- držati korak s konkurenco pri ponudbi storitev.

Sredi leta 2021 ja Svet knjižnice potrdil novo Strategijo razvoja Knjižnice dr. Toneta Pretnarja (2021 – 2025), ki temelji na oceni doseganja ciljev oziroma desetletnih rezultatov. Zaključno poročilo za leto 2021 izkazuje pomnoženo delovanje na spodaj navedenih Strateških ciljih in usmeritvah, dejavnostih za doseganje usmeritev in ciljev (Strategija, poglavje 7).

2. Nadaljevanje in širjenje programa na stopnji bralne pismenosti šoloobveznih otrok od 6 do 14 let	Povečati srečanja za širjenje bralne pismenosti	1 srečanje z uspešnim IN Slovincem razširiti na več srečanj; Tačke pomagačke iz 2 srečanj mesečno razširiti na 3; Kobi iz 4 srečanj mesečno na 6 50 % več srečanj z osnovnošolci; 50 % povečanje programa Beremo s Tačkami pomagačkami, 50 % povečanje Kobija;	Kobi, Tačke pomagačke -pomočnika za premagovanje težav pri branju; gradivo za dislektike; srečanja z "in" mladimi uspešnimi ustvarjalci, športniki, glasbeniki, poslovneži (poistovetenje, ideali); ponudba biografskih del; še večja naveza z osnovnimi šolami
5. Povečevanje bralne in IKT pismenosti generacije 65+	Bralno in digitalno opolnomočenje prebivalcev - za uporabo najnovejših tehnologij in zmanjševanje digitalne vrzeli; vključujoča informacijska družba; knjižnica kot vodja skupnosti v digitalnem učenju	100 % povečati ponudbo individualnih izobraževanj, 50 % povečati skupinska izobraževanja	Individualna in skupinska izobraževanja za uporabo spletnih okolij, digitalnih orodij in portalov

14. Povečati skrb za varnost na spletu	Preprečiti okužbe z virusi, zlorabe osebnih podatkov, vdore v profile na družabnih omrežjih	Ničelna toleranca do vdorov	Izdelava politike informacijske varnosti in poenoteno upoštevanje standardov s tega področja
15. Vztrajno prepoznavati in izkoriščati priložnosti v negotovem svetu	Delovati proaktivno. Digitalno vešči strokovni delavci.	50 % povečati kompetentnost strokovnih sodelavcev. Cilj je 100 % zmožnost uporabe digitalnega knjižničnega informacijskega sistema.	Skrb za redno usposabljanje kadra.

15.1. Novosti v letu 2021

Novosti: knjigomat, NAS strežnik

Vsebinske novosti, opisane pri posameznih poglavjih, so bile:

- Drzni.si
- Po tržiških literarnih sledih - kviz
- Digitalno=realno=normalno: razširitev še na 1 osnovno šolo
- Domoznanska bralna značka
- profil TikTok
- ...

15.2. Na razpolago občanom

Knjižnica dr. Toneta Pretnarja predstavlja kraj, ki je namenjen in odprt vsem občanom z zbirko in ponudbo dejavnosti in dogodkov. Za izposajo v osrednji knjižnici je odprta 50 ur na teden med letom, poleti pa 34 ur. V poletnem času sobote niso delovne, takrat se tudi ne izvajajo dodatne dejavnosti.

Knjižnica je odprta od ponedeljka do petka od 09.00 do 18.00. Ob sobotah je obratovalni čas za uporabnike od 08.00 do 13.00.

Poletni delovni čas v juliju in avgustu ponedeljek, četrtek, petek od 09.00 do 15.00, torek, sredo od 10.00 do 18.00, sobota zaprto.

Bibliobus obiskuje postajališča potujoče knjižnice od januarja do junija in od septembra do decembra dvakrat mesečno (od ponedeljka do petka), poleti pa gre na teren 3 tedne.

Izjeme dan pred praznikom, v petek, 24. 12. 2021 in v petek, 31. 12. 2021, ko je knjižnica za uporabnike odprta do 13. ure.

Realizacija: 204 dni od januarja do junija in od septembra do decembra smo bili na voljo za izposajo, vračanje gradiva itd., to je 1.826 ur med tednom; v 39 sobotah 195 ur; v poletnih dveh mesecih, ko je poslovalni čas drugačen, v 44 dneh 298 ur. To je skupaj 284 poslovnih dni in/oz. 2.319 ur odprtosti za obisk in izposajo na splošnem in otroškem oddelku.

Bibliobus je bil na poti 115 dni in bil na voljo za izposajo 321 ur.

Zaradi karantene smo bili zaprti 6 dni med tednom in 2 soboti, 64 poslovnih ur.

Knjižnica je bila povprečno odprta uporabnikom za izposajo in obknjižnične dejavnosti 10,36 ur.

ODPRTOST KNJIŽNICE 2021	
osrednja knjižnica	2.319
bibliobus (115 popoldnevov)	321
skupaj za izposajo	2.640
dogodkov zvečer, v vrtcih, šolah, izobraževanj	334
SKUPAJ ZA IZPOSOJO IN DEJAVNOSTI	2.974
Karantena – zaprto: splošna knjižnica	64

Zbirka knjižnice je zadostna in oblikovana po predpisanih razmerjih. Na gradivo je treba občasno čakati daljši čas, večina novega gradiva (ki je najbolj aktualno), je kupljenega v 1 izvodu. V takem primeru dokupimo še kak izvod. Delež občine za nakup gradiva je 70 %, 2 x večji kot ministrski (29,51 %).

15.3. Ustanovitelj

Občina Tržič zagotovi sredstva za materialne stroške, plače in investicijsko vzdrževanje, del sredstev za program, s katerimi knjižnica izvaja zakonsko predpisane dejavnosti in dogodke. Prislughnila je utemeljenim razlogom (dolgotrajna bolniška tehničnega delavca, odpoved knjižnice javnemu delavcu) in odobrila novo zaposlitev za nedoločen čas (delavec z informacijsko-tehnološko izobrazbo, zaposlen za določen čas, od novembra 2021 pa za nedoločen čas).

V celoti je Občina Tržič za nakup gradiva leta 2021 namenila 3,05 € na prebivalca, za celotno knjižnično dejavnost pa 26,29 € na prebivalca.

Občina Tržič oziroma občinski svet je za lokacijo nove knjižnice določil stavbo nekdanjega Peko Pur-a. V prihodnjih dveh letih se bo šlo v izdelavo projektne dokumentacije.

15.4. Sklep

Na področju posredovanja znanja in kulture deluje več deležnikov. Na določenih segmentih se prepletamo, sodelujemo, prekrivamo.

Javno dobro, javne zavode, se da razumeti kot ekonomski dejavnik in prispevek k dobrobiti družbe in ne le kot porabnika javnih financ. Programska sredstva so tista, ki najbolj vplivajo na strokovni razvoj knjižnic, da sprostijo strokovne potencialne in se razvijejo v kulturno in izobraževalno središče lokalne skupnosti. Ob občinskih sredstvih za program prispeva precejšen delež lastnega prihodka iz postavk članarin, zamudnin ... knjižnica sama. 55. člen Zakona o knjižničarstvu opredeli »prispevanje države k podpori usklajenemu razvoju knjižnične dejavnosti«, vendar je prispevek države neopredeljen. Glavnino knjižnične dejavnosti financira ustanovitelj in sicer zagotavlja sredstva za plače, materialna sredstva za tekoče poslovanje, investicijsko vzdrževanje in investicije, nakup knjižničnega gradiva in programska sredstva.

Splošne knjižnice in z njimi Knjižnica dr. Toneta Pretnarja celostno skrbimo za razvoj branja, bralno pismenost, bralno kulturo in informacijsko pismenost. Kolektiv Knjižnice dr. Toneta Pretnarja deluje na teh segmentih s svojim gradivom in številnimi aktivnostmi. Pri ustanovitelju knjižnice Občini Tržič in vsepovsod v lokalnem okolju opozarja in poudarja na pomen in pomembnost bralne kulture in izobraženosti občanov, do česar pridejo preko procesov dobre bralne pismenosti.

Leti 2020 in 2021 sta pokazali, kako neizmerno moramo biti prožni in hitri, da svoje naloge lahko opravljamo v popolnoma nepredvidljivih razmerah. Pokazali sta tudi, da se da, če ima ustanova predan kader, potrebno znanje, voljo, če je ustanova povezana z drugimi. Ljudje storitve knjižnice potrebujejo.

Vodstvo in kader knjižnice svoje naloge jemlje z največjo mero odgovornosti in kot pomembno poslanstvo.

Kot sem zapisala za decembrski Tržiški glas: Braniki človečnosti in vednosti:

»Vemo, da so med nami ljudje, občani, ki jim knjiga, branje, izobraževanje ne pomenijo nič. Kaj šele knjižnica in njeno delovanje. Močno se trudimo, da bo takih čim manj, da bo naštetemu mladi rod dajal večji pomen in imel drugačne potrebe. Zato neprestano razmišljamo o njih, neprestano iščemo ideje, kje jih lahko zagrabimo, kako bi se medsebojno povezali in potrebovali. Začenjamo nove projekte, povezujemo se s šolami in vrtci. Rezultati niso vidni takoj, kot ne postanemo takoj inženirji, profesorji ... Knjižničarji in knjižnica vztrajamo in delujemo. Delimo dobre prakse, kot jih v tem prispevku naše bibliotekarke.

Ko smo si lani nadel maske, bi se lahko za njimi skrili. V knjižnicah in Knjižnici dr. Toneta Pretnarja pa z njimi na obrazih pristopamo k uporabnikom, občanom, še bolj osebno in predano. Ljudje so za ta osebni pristop neizmerno hvaležni. S tistimi, ki zaradi drugačnega prepričanja ne morejo prestopiti našega praga, se pogovarjamo in izmenjamo gradivo pred pragom. Ostajamo braniki človečnosti, širine, dostopa do znanja.«

Marinka Kenk-Tomazin

direktorica

Na fotografiji Tone Pretnar